

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda)

5. september 2014*

Konkurents — Koondumised — Raamatute kirjastamise turg — Otsus, millega kuulutatakse koondumine ühisturuga kokkusobivaks tingimusel, et vara võõrandatakse edasi — Heakskiitev otsus võõrandatud varade omandaja kohta — Otsus, mis võeti vastu pärast sama menetlust puudutava esialgse otsuse tühistamist Üldkohtu poolt — Põhjendatud huvi — ELTL artikli 266 rikkumine — Tingimuslikus heakskiitvas otsuses ette nähtud kohustuste rikkumine — Tingimuste ja kohustuste eristamine — Tagasiulatuva jõu puudumise põhimõte — Omandaja kandidatuuri hindamine — Omandaja sõltumatus võõrandajast — Võimu kuritarvitamine — Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-471/11,

Éditions Odile Jacob SAS, asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid O. Fréget, M. Struys ja L. Eskenazi, seejärel O. Fréget, L. Eskenazi ja D. Béranger ning lõpuks O. Fréget ja L. Eskenazi,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Giolito, O. Beynet ja S. Noë,

kostja,

keda toetab

Lagardère SCA, asukoht Pariis, esindajad: advokaadid A. Winckler, F. de Bure, J.-B. Pinçon ja L. Bary,

ja

Wendel, asukoht Pariis, esindajad: advokaadid M. Trabucchi, F. Gordon ja A. Gosset-Grainville,

menetlusse astujad,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 13. mai 2011. aasta otsus K(2011) 3503 juhtumis COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP, mis tehti pärast 13. septembri 2010. aasta otsust kohtuasjas T-452/04: Éditions Odile Jacob vs. komisjon (EKL, EU:T:2010:385), millega komisjon kiitis uuesti heaks Wendel Investissementi kui nende varade ülevõtja, mis võõrandati kohustuste raames, mis tulenesid komisjoni 7. jaanuari 2004. aasta otsusest, millega kiideti heaks Lagardère/Natexis/VUP

ÜLDKOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees M. E. Martins Ribeiro, kohtunikud S. Gervasoni (ettekandja) ja L. Madise,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtusekretär: ametnik C. Kristensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. mai 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Komisjoni 7. jaanuari 2004. aasta otsusega 2004/422/EÜ, millega kuulutatakse koondumine ühisturuga ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga kokkusobivaks (juhtum COMP/M.2978 – Lagardère/Natexis/VUP) (kokkuvõtte avaldatud ELT L 125, lk 54; edaspidi „7. jaanuari 2004. aasta tingimuslik koondumist lubav otsus“) kiitis Euroopa Ühenduste Komisjon heaks tehingu, millega esimene menetlusse astuja Lagardère SCA ostis Vivendi Universal SA-lt Vivendi Universal Publishing SA (edaspidi „VUP“) Euroopa üksuse „Éditions“.
- 2 Sellele heakskiidule kaasnesid tingimused, mis pidid tagama, et Lagardère täidab nimetatud otsuses ette nähtud kohustused, mis ta oli komisjoni ees võtnud selleks, et koondumine oleks ühisturuga kokkusobiv. Nende kohustuste seas oli VUP (millest oli saanud Editis) varadest olulise osa võõrandamine ühele või mitmele Lagardère’ist sõltumatule isikule.
- 3 Nende kohustuste täitmise tagamiseks pidi Lagardère muu hulgas nimetama temast endast ja Editisest sõltumatu usaldusisiku, kellele pidi tasu maksma Lagardère viisil, mis ei kahjusta selle isiku volituste nõuetekohast täitmist ega tema sõltumatust.
- 4 5. veebruaril 2004 kiitis komisjon usaldusisikuna heaks audiitorbüroo S, mida esindas tema president B., ning kiitis heaks ka 30. jaanuaril 2004 esitatud usaldusisiku kohustusi määratleva projekti.
- 5 Lagardère nimetas 9. veebruaril 2004 audiitorbüroo S-i usaldusisikuks.
- 6 Lagardère pakkus edasivõõrandatava vara müügitehingu tegemist mitmele ettevõtjale, sealhulgas hagejale ja Éditions Odile Jacob SAS-ile. Hageja väljendas selle tehingu vastu oma huvi. 28. aprilli 2004. aasta faksiga edastas ta Lagardère’ile oma ostupakkumuse.
- 7 28. mail 2004, olles teada andnud, et tal on ostupakkumus viielt potentsiaalselt ostjalt, kelle hulgas on ka hageja, kuid et ta annab pakkumuse tegemise ainuõiguse ühele nendest, kelleks oli teine menetlusse astuja Wendel Investissement SA (millest on saanud Wendel), jõudis Lagardère viimasega kokkuleppele Editise varade ostu projektis.
- 8 Lagardère palus oma 4. juuni 2004. aasta kirjaga komisjonil Wendel selle vara omandajana heaks kiita.
- 9 5. juulil 2004 esitas audiitorbüroo S. komisjonile oma koondaruande, milles ta järeldas, et Wendeli kandidatuur vastab 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikust koondumist lubavast otsusest tulenevates Lagardère’i kohustustes määratletud varade omandajale esitatavatele heakskiitmise kriteeriumidele.
- 10 8. juulil 2004 esitas hageja Üldkohtule tühistamishagi 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse peale (kohtuasi T-279/04).

- 11 30. juuli 2004. aasta otsusega (2004) D/203365 (edaspidi „esimene heakskiitev otsus”), mis saadeti hagejale 27. augustil 2004, kiitis komisjon võõrandamise esemeks oleva Editise varade omandajana heaks Wendeli, olles muu hulgas audiitorbüroo S. aruandele tuginedes märkinud, et Wendel täidab Lagardère'i kohustustes määratletud omandaja heakskiitmise kriteeriume.
- 12 30. septembri 2004. aasta lepingu alusel võõrandas Lagardère võõrandamise esemeks oleva Editise vara Wendelile.
- 13 8. novembril 2004 esitas hageja Üldkohtule tühistamishagi esimese heakskiitva otsuse peale (kohtuasi T-452/04).
- 14 30. mail 2008 müüs Wendel Lagardère'i poolt talle võõrandatud Editise vara Hispaania kontsernile Planeta.
- 15 Üldkohus (kuues koda) jättis 13. septembri 2010. aasta kohtuotsusega *Éditions Odile Jacob vs. komisjon* (T-279/04, EU:T:2010:384, edaspidi „kohtuotsus T-279/04”) rahuldamata hageja tühistamishagi, mille ta oli esitanud 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse peale, ning sama kuupäeva kohtuotsusega *Éditions Odile Jacob vs. komisjon* (T-452/04, EKL, EU:T:2010:385, edaspidi „kohtuotsus T-452/04”) tühistas esimese heakskiitva otsuse. Üldkohus asus seisukohale, et see heakskiitev otsus oli vastu võetud aruande alusel, mis oli koostatud usaldusisiku poolt, kes ei vastanud Lagardère'i kohustustes määratletud sõltumatuse kriteeriumile.
- 16 Pärast eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04, (EU:T:2010:385), kuulutamist esitas Lagardère komisjonile 22. novembril 2010 uue taotluse, et võõrandatava esemeks oleva Editise vara omandajana kiidetaks heaks Wendel, esitades komisjonile selleks uue usaldusisiku kandidatuuri 20. detsembril 2010. Komisjon kiitis uue usaldusisiku heaks 11. jaanuaril 2011.
- 17 24. novembril 2010 esitas hageja Euroopa Kohtule apellatsioonkaebuse eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-279/04, (EU:T:2010:384), peale (kohtuasi C-551/10 P). Samal päeval esitasid komisjon ja Lagardère apellatsioonkaebuse eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04, (EU:T:2010:385), peale (kohtuasjad C-553/10 P ja C-554/10 P).
- 18 Hageja esitas komisjonile 17. detsembril 2010 ja 11. märtsil 2011 kirjad seoses eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04, (EU:T:2010:385), tagajärgedega ning komisjon vastas nendele 2011. aasta 24. veebruaril ja 18. aprillil kirjadega.
- 19 2011. aasta 14. veebruaril ja 16. märtsil toimusid hageja ja komisjoni vahelised kohtumised.
- 20 Vastuseks hageja 25. märtsi 2011. aasta kirjale palus komisjon hagejal 6. aprillil 2011 esitada oma seisukoht uuele usaldusisikule kahe nädala jooksul ja edastada talle oma võimalikud täiendavad märkused kolme nädala jooksul. Hageja esitas oma seisukoha uue heakskiitmismenetluse kohta uuele usaldusisikule 20. aprillil 2011. aasta kirjaga ja komisjonile 27. aprillil 2011. aasta kirjaga.
- 21 Oma aruandes järeldas uus usaldusisik, et Wendel oli sobiv omandaja tehingu tegemise ajal 2004. aastal.
- 22 13. mai 2011. aasta otsusega K(2011) 3503 (edaspidi „vaidlustatud otsus”), mis edastati hagejale 27. juunil 2011, võttis komisjon 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikku koondumist lubavat otsust rakendades vastu uue otsuse, milles kiideti Wendel tagasiulatuvalt alates 30. juulist 2004 heaks võõrandamise esemeks oleva Edistise vara omandajana.
- 23 Euroopa Kohus jättis 6. novembri 2012. aasta kohtuotsusega komisjon ja Lagardère *vs. Éditions Odile Jacob* (C-553/10 P ja C-554/10 P, EKL, EU:C:2012:682, edaspidi „kohtuotsus C-553/10 P ja C-554/10 P”) rahuldamata komisjoni ja Lagardère'i poolt eespool punktis 15 viidatud

kohtuotsuse T-452/04, (EU:T:2010:385), peale esitatud apellatsioonkaebused. Sama kuupäevaga kohtuotsuses *Éditions Odile Jacob vs. komisjon* (C-551/10 P, EKL, EU:C:2012:681, edaspidi „kohtuotsus C-551/10 P”) jättis ta rahuldamata hageja apellatsioonkaebuse eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-279/04, (EU:T:2010:384), peale.

Menetlus ja poolte nõuded

- 24 Hageja esitas 5. detsembril 2011 Üldkohtu kantseleisse hagi käesolevas asjas.
- 25 Eraldi aktiga, mis esitati Üldkohtule samal päeval, esitas hageja ajutiste meetmete kohaldamise taotluse. 24. novembri 2011. aasta kohtumäärusega *Éditions Odile Jacob vs. komisjon* (T-471/11 R, EU:T:2011:695) jättis Üldkohtu president selle ajutiste meetmete kohaldamise taotluse rahuldamata kiireloomulisuse lahendamise vajaduse puudumise tõttu ja lükkas edasi otsuse kohtukulude suhtes.
- 26 Hageja esitas eraldi dokumendina, mis saabus Üldkohtu kantseleisse samal päeval, Üldkohtu kodukorra artikli 76a kohase taotluse kohtuasja lahendamiseks kiirendatud menetluses. Üldkohus (kaheksas koda) jättis selle taotluse 14. oktoobri 2011. aasta otsusega rahuldamata.
- 27 Lagardère ja Wendel taotlesid Üldkohtu kodukorra artikli 115 alusel vastavalt 17. ja 24. novembri 2011. aasta avaldustega luba komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astuda. Üldkohtu kaheksanda koja presidendi 3. detsembri 2012. aasta määrusega anti Lagardère’ile ja Wendelile luba menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks.
- 28 Üldkohtu kaheksanda koja presidendi 22. detsembri 2011. aasta määrusega peatati menetlus käesolevas asjas kuni kohtuasjades C-551/10 P, C-553/10 P ja C-554/10 P lõpliku kohtuotsuse tegemiseni. Menetlust jätkati 6. novembril 2012.
- 29 Üldkohtu liikmete osalise asendamise tõttu määrati kohtuasi uuele ettekandja-kohtunikule, kes kuulub teise kotta.
- 30 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (teine koda) algatada suulise menetluse ja palus komisjonil kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames vastata ühele küsimusele. Komisjon täitis selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul.
- 31 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 6. mai 2014. aasta kohtuistungil.
- 32 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt ja menetlusse astujatelt.
- 33 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagiavaldus rahuldamata;
 - mõista kohtukulud, sh ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud välja hagejalt.
- 34 Lagardère ja Wendel paluvad Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;

— mõista nende menetlusse astumisega seotud kõik kulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Vastuvõetavus

- 35 Lagardère ja Wendel leiavad, et hagi on vastuvõetamatu hageja põhjendatud huvi puudumise tõttu, sest isegi juhul, kui vaidlustatud otsus tühistataks, ei oleks tal mingit võimalust omandada Editise omandis olnud vara ja et kahju hüvitamise hagi esitamise korral ei saaks ta nõuda kahju hüvitamist suuremas ulatuses, kui talle esimese heaskiitva otsuse õigusvastasusega tekitatu.
- 36 Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi komisjon väljendas kohtuistungil kahtlust hageja põhjendatud huvi suhtes, ei ole ta oma menetlusdokumentides ega kohtuistungil nõudnud hagi vastuvõetamatuks tunnistamist, piirdudes nõudega, et hagi jäetaks rahuldamata sisulise põhjendamatu tõttu. Kuid vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 neljandale lõigule, mida kohaldatakse kõnealuse põhikirja artikli 53 esimesest lõigust tulenevalt Üldkohtu menetluses, peab menetlusse astumise avaldus piirduma ühe poole nõuete toetamisega. Liiatigi peab menetlusse astuja tulenevalt kodukorra artikli 116 lõikest 3 nõustuma kohtuasja staadiumiga menetlusse astumise ajal.
- 37 Seetõttu ei ole Lagardère'il ja Wendelil menetlusse astujatena käesolevas asjas õigust hagi läbivaatamist takistava asjaoluna tõstatada hagi vastuvõetamatust ja Üldkohtul ei tule seega analüüsida nende esitatud väiteid (24. märtsi 1993. aasta kohtuotsus CIRFS jt vs. komisjon, C-313/90, EKL, EU:C:1993:111, punktid 20-22; 27. novembri 1997. aasta kohtuotsus Kaysersberg vs. komisjon, T-290/94, EKL, EU:T:1997:186, punkt 76, ja 13. aprilli 2011. aasta kohtuotsus Saksamaa vs. komisjon, T-576/08, EKL, EU:T:2011:166, punktid 38 ja 39). Seega tuleb Lagardère'i ja Wendeli tõstatatud hagi läbivaatamist takistavad asjaolud tagasi lükata.
- 38 Kuid põhjendatud huvi puudumise kui avalikust huvist tuleneva hagi läbivaatamist takistava asjaolu peab tõstatama kohus omal algatusel (7. oktoobri 1987. aasta kohtumäärus d. M./Conseil ja CES, 108/86, EKL, EU:C:1987:426, punkt 10, ja 14. aprilli 2005. aasta kohtuotsus Sniace vs. komisjon, T-141/03, EKL, EU:T:2005:129, punkt 22), mistõttu peab menetlusse astujate esitatud vastuväidet Üldkohus uurima omal algatusel (eespool punktis 37 viidatud kohtuotsus CIRFS jt vs. komisjon, EU:C:1993:111, punkt 23, ja 11. juuli 1990. aasta kohtuotsus Neotype Techmaslexport vs. komisjon ja nõukogu, C-305/86 ja C-160/87, EKL, EU:C:1990:295, punkt 23).
- 39 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on põhjendatud huvi olemasolu põhiline ja primaarne tingimus iga kohtule esitatud hagi puhul. Hageja põhjendatud huvi eeldab, et vaidlustatud akti tühistamisel endal võib olla õiguslikke tagajärgi, et hagi võib nii oma tagajärjena tuua kasu selle esitanud poolele, ning et seda õigustab tekkinud ja tegelik huvi nimetatud akti tühistamise vastu (vt 19. juuni 2009. aasta kohtuotsus Socratec vs. komisjon, T-269/03, EU:T:2009:211, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika). Kui esineb kahtlusi või vastuväiteid, peab hageja oma põhjendatud huvi tõendama (31. juuli 1989. aasta kohtumäärus S. vs. komisjon, 206/89 R, EKL, EU:C:1989:333, punkt 8, ja eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Sniace vs. komisjon, EU:T:2005:129, punkt 31). Eelkõige peab hageja tõendama, et tal on isiklik huvi vaidlustatud akti tühistamise vastu. See huvi peab olema tekkinud ja tegelik ning selle esinemist hinnatakse hagi esitamise päeva seisuga (vt 29. aprilli 1999. aasta kohtumäärus Unione provinciale degli agricoltori di Firenze jt vs. komisjon, T-78/98, EKL, EU:T:1999:87, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika; 20. septembri 2007. aasta kohtuotsus Salvat père & fils jt vs. komisjon, T-136/05, EKL, EU:T:2007:295, punkt 34). Kui hageja tugineb huvile, mis puudutab tulevikus tekkivat õiguslikku olukorda, peab ta tõendama, et selle olukorra saabumine talle kindlasti kahju tekitab. Seega ei saa hageja vaidlustatud akti tühistamise nõude esitamise huvi

põhjendamiseks tugineda tulevikus tekkivale olukorrale, mille saabumine on ebakindel (17. septembri 1992. aasta kohtuotsus NBV ja NVB vs. komisjon, T-138/89, EKL, EU:T:1992:95, punkt 33, ja eespool punktis 38 viidatud kohtuotsus Sniace vs. komisjon, EU:T:2005:129, punkt 26).

- 40 Kohtupraktika kohaselt ei saa vaielda vastu sellele, et Euroopa Liidu mõne kohtu sellise kohtuotsuse adressaate, millega tühistatakse mõne institutsiooni akt, puudutab isiklikult viis, kuidas institutsioon seda kohtuotsust täidab ja et neil on seega õigus nõuda liidu kohtult, et tuvastataks institutsiooni võimalik nende kohustuste rikkumine, mis tulenevad kohaldatavatest õigusnormidest (vt selle kohta 25. novembri 1976. aasta kohtuotsus Küster vs. parlament, 30/76, EKL, EU:C:1976:165, punktid 8 ja 9, ning 14. veebruari 1990. aasta kohtuotsus Hochbaum vs. komisjon, T-38/89, EU:T:1990:14, punkt 9). Järelikult on liidu kohtu sellise kohtuotsuse adressaatidel, millega on tühistatud institutsiooni akt, põhjendatud huvi vaidluses, mis puudutab selle kohtuotsuse täitmist asjassepuutuva institutsiooni poolt, ja seda isegi juhul, kui vaidlustatud akt on kaotanud oma mõju (28. veebruari 1989. aasta kohtuotsus van der Stijl ja Cullington vs. komisjon, 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86, 266/86, 222/87 ja 232/87, EKL, EU:C:1989:93, punktid 15-18). Käesolevas asjas ei saa seega seda põhimõtet seada kahtluse alla ainus asjaolu, millele menetlusse astujad tuginevad ja mille kohaselt ei ole hagejal isegi vaidlustatud otsuse tühistamise korral mingit võimalust Editise omandis olnud vara omandada. Samuti on oluline meenutada, et kuigi õigus pakkuda komisjonile asjassepuutuva vara omandajat kuulub ainult Lagardère'ile, vastas hageja, kes oli 2004. aastal ära märgitud viie potentsiaalse kohustuses määratletud valikukriteeriumidele vastava omandaja nimekirjas, võib Lagardère põhimõtteliselt, vaidlustatud otsuse tühistamise korral ja juhul, kui tuleb valida Wendelist erinev omandaja, omandajana välja pakkuda hageja ja komisjon võib tema heaks kiita.
- 41 Kuna vaidlustatud otsuse vastuvõtmine on sisuliselt kord, mille kohaselt komisjon kavatseb täita eespool punktis 15 viidatud kohtuotsust T-452/04 (EU:T:2010:385) on hagejal vaidlustatud otsuse peale hagi esitamiseks põhjendatud huvi juba ainuüksi seetõttu, et ta oli pooleks kohtuasjas, milles tehti see kohtuotsus.
- 42 Lisaks on vaidlustatud otsusel sama ese kui esimesel heakskiitval otsusel, mille Üldkohus tühistas eespool punktis 15 viidatud kohtuotsusega T-452/04 (EU:T:2010:385) ja mida see asendas. Vaidlustatud otsus mõjutab seega hagejat sama moodi, nagu teda mõjutas esimene heakskiitev otsus. Kuid ei Üldkohus selles kohtuasjas ega Euroopa Kohus, kes lahendas Üldkohtu otsuse peale esitatud apellatsioonkaebust, ei tuvastanud hageja põhjendatud huvi puudumist esimese heakskiitva otsuse suhtes, mille täitmise Üldkohus keelas.
- 43 Teise võimalusena tuleb meenutada, et ettevõtjal on huvi sellise otsuse tühistamise suhtes, millega lubatakse teatud tingimustel tema kahe konkurendi vahelise sellise koondumistehingu tegemist, mis võib mõjutada tema kaubanduslikku olukorda (4. juuli 2006. aasta kohtuotsus easyJet vs. komisjon, T-177/04, EKL, EU:T:2006:187, punkt 41). Sarnaselt õigustab see, et ettevõtja, keda on nimetatud nimekirjas vaid viie potentsiaalse omandajaga, kes võivad osta vara, mis tuleb võõrandada koondumistehingu raames, huvi komisjoni selle otsuse tühistamise vastu, millega kiidetakse heaks üks teine nende viie ettevõtja hulka kuuluv ettevõtja, kuna see otsus võib kindlasti mõjutada tema kaubanduslikku olukorda, sõltumata sellest, kas vaidlustatud otsuse tühistamise korral kiidetakse nende varade omandajana heaks tema.
- 44 Lisaks on hagejal huvi nõuda teda otseselt puudutava akti tühistamist selleks, et liidu kohus tuvastaks tema suhtes toime pandud õigusvastasuse, kuivõrd sellist tuvastamist võib kasutada alusena võimalikule kahju hüvitamise hagile, mille eesmärk on vaidlustatud otsusega tekitatud kahju sobiv hüvitamine (31. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Prantsusmaa jt vs. komisjon, C-68/94 ja C-30/95, EKL, EU:C:1998:148, punkt 74, ja 18. märtsi 2009. aasta kohtuotsus Shanghai Excell M&E Enterprise ja Shanghai Adeptech Precision vs. nõukogu, T-299/05, EKL, EU:T:2009:72, punktid 53-55).
- 45 Kõigest eeltoodust nähtub, et hagejal on põhjendatud huvi vaidlustatud otsuse peale hagi esitamiseks.

Põhiküsimus

46 Hageja esitab oma hagiavalduse toetuseks kuus väidet. Esiteks väidab ta, et komisjon rikkus ELTL artiklit 266 ja tagasiulatava jõu puudumise põhimõtet. Teiseks on ta seisukohal, et vaidlustatud otsusel puudub õiguslik alus. Kolmandaks heidab ta komisjonile ette õigusnormi rikkumist ja ilmsete hindamisvigade tegemist seetõttu, et ta võttis arvesse andmeid, mis on hilisemad kui 30. juuli 2004 ja kasutas neid valikuliselt. Neljandaks leiab ta, et komisjon on rikkunud õigusnormi ja teinud ilmseid vigu Wendeli kandidatuuri hindamisel. Viiendaks esitab hageja võimu kuritarvitamise väite. Lõpuks kuuendaks väidab ta, et vaidlustatud otsus on puudulikult põhjendatud.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artiklit 266 ja tagasiulatava jõu puudumise põhimõtet

47 Esiteks on hageja seisukohal, et komisjon on rikkunud ELT artikli 266 sätteid sellega, et ta võttis vastu vaidlustatud otsuse, ilma et ta oleks heastanud kõiki esimese heakskiitva otsuse õigusvastasuse tagajärgi, kuigi Üldkohus tühistas selle sisulise, mitte menetlusõigusliku õigusvastasuse tõttu. Teiseks leiab ta, et komisjon rikkus vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega tagasiulatava jõu puudumise põhimõtet.

48 Komisjon ja menetlusse astujad vaidlevad hageja argumentidele vastu. Lisaks on Lagardère seisukohal, et esimene väide on vastuvõetamatu, kuna rikutud on reeglit *non concedit venire contra factum proprium*.

– Esimese väite vastuvõetavus

49 Lagardère on seisukohal, et esimene väide on vastuvõetamatu, kuna asjas, milles tehti eespool punktis 23 viidatud kohtuotsus C-553/10 P ja C-554/10 P (EU:C:2012:682), väitis hageja vastupidi sellele, mida ta väidab Üldkohtus, et esimese usaldusisiku sõltumatus puudumist tuleb käsitleda välise, mitte sisulise õigusvastasusena.

50 Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu põhikirja või kodukorra ükski säte ei keela ühel poolel anda väitele õiguslikku kvalifikatsiooni, mis erineb teises menetluses antust. Kuid kohtupraktika kohaselt ei saa Üldkohtusse hagi esitamise õigust, mis on füüsilisel või juriidilisel isikul ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel, selleks sõnaselgelt ette nähtud õigusliku aluse puudumisel piirata ilma, et kahjustataks seaduslikkuse ja kaitseõiguste järgimise aluspõhimõtteid ning õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, mille tagab Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 47 (1. juuli 2010. aasta kohtuotsus Knauf Gips vs. komisjon, C-407/08 P, EKL, EU:C:2010:389, punktid 89-91).

51 Samuti on oluline meenutada, et kuigi pooled määratlevad vaidluse eseme, mida kohus muuta ei saa, on viimase ülesanne tõlgendada väiteid pigem nende sisu kui kvalifikatsiooni alusel ning järelikult kvalifitseerida hagi väiteid ja argumente (vt selle kohta 15. detsembri 1961. aasta kohtuotsus Fives Lille Cail jt vs. Ülemamet, 19/60, 21/60, 2/61 ja 3/61, EKL, EU:C:1961:30; 20. septembri 2007. aasta kohtuotsus Fachvereinigung Mineralfaserindustrie vs. komisjon, T-375/03, EU:T:2007:293, punktid 65 ja 66, ning 10. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Deutsche Post ja DHL International vs. komisjon, T-388/03, EKL, EU:T:2009:30, punkt 54).

52 Lõpuks ja igal juhul tähendab reegel *non concedit venire contra factum proprium*, millele Lagardère viitab, liidu õiguses ainult poole võimatust vaidlustada apellatsioonikohtus faktilist või menetluslikku asjaolu, mille esimese astme kohus on tuvastanud ja mis on ära märgitud selle kohtu istungi protokollis (25. oktoobri 2007. aasta kohtumäärus Nijs vs. kontrollikoda, C-495/06 P, EKL AT, EU:C:2007:644, punktid 52-56, ja 24. juuni 2010. aasta kohtumäärus Kronoply vs. komisjon, C-117/09 P, EU:C:2010:370, punkt 44).

- 53 Seega, ilma et tuleks lahendada Lagardère'i tõstatatud hagi läbivaatamist takistava asjaolu vastuvõetavuse küsimust, tuleb järeldada, et esimene väide on vastuvõetav.
- ERTL artikli 266 sätete rikkumine
- 54 Hageja heidab komisjonile ette ERTL artikli 266 sätete rikkumist seoses vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega, ilma et ta oleks heastanud kõiki esimese heakskiitva otsuse õigusvastasuse tagajärgi.
- 55 ERTL artikli 266 esimese lõigu kohaselt nõutakse institutsioonilt, kelle õigusakt on tunnistatud tühiseks, Euroopa Liidu Kohtu otsuse täitmiseks vajalike meetmete võtmist. See säte näeb ette sellise pädevuse jaotuse kohtu- ja täitevvõimu vahel, mille kohaselt tuleb institutsioonil, kelle õigusakt on tühistatud, kindlaks määrata, millised on meetmed, mida tuleb võtta tühistamisotsuse täitmiseks (13. novembri 1963. aasta kohtumäärus Erba ja Reynier vs. komisjon, 98/63 R ja 99/63 R, EU:C:1963:46; 8. oktoobri 1992. aasta kohtuotsus Meskens vs. parlament, T-84/91, EKL, EU:T:1992:103, punkt 73, ning 17. aprilli 2007. aasta kohtuotsus C ja F vs. komisjon, F-44/06 ja F-94/06, EKL AT, EU:F:2007:66, punkt 33).
- 56 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liidu kohtu kuulutatud tühistamisotsustel nende lõplikuks muutmisest alates seadusjõud. See on mitte ainult tühistamisotsuse resolutsioonil, vaid ka põhjendustel, mis on resolutsiooni aluseks ja seetõttu sellest lahutamatud (26. aprilli 1988. aasta kohtuotsus Asteris jt vs. komisjon, 97/86, 99/86, 193/86 ja 215/86, EKL, EU:C:1988:199, punktid 27-30; 3. oktoobri 2000. aasta kohtuotsus Industrie des poudres sphériques vs. nõukogu, C-458/98 P, EKL, EU:C:2000:531, punkt 81, ning 1. juuli 2009. aasta kohtuotsus ThyssenKrupp Stainless vs. komisjon, T-24/07, EKL, EU:T:2009:236, punktid 113 ja 140). Tühistamisotsuse tegemine toob seega endaga kaasa selle, et tühistatud akti koostaja peab võtma vastu uue akti, mis on kooskõlas mitte ainult kohtuotsuse resolutsiooniga, vaid ka selleni viinud resolutsiooni aluseks olevate põhjendustega, tagades nii, et uues aktis ei esine neid samu õigusvastasusi, mis tuvastati tühistamisotsuses (vt selle kohta 6. märtsi 2003. aasta kohtuotsus Interporc vs. komisjon, C-41/00 P, EKL, EU:C:2003:125, punktid 29 ja 30).
- 57 Kohtuotsuse seadusjõud laieneb aga ainult tegelikult või kindlasti ära otsustatud faktilistele ja õiguslikele asjaoludele (19. veebruari 1991. aasta kohtuotsus Itaalia vs. komisjon, C-281/89, EKL, EU:C:1991:59, punkt 14). Lisaks ei ole seadusjõudu tühistamisotsuses kõrvalise tähtsusega märgitud asjaoludel (vt selle kohta 29. märtsi 2011. aasta kohtuotsus ThyssenKrupp Nirosta vs. komisjon, C-352/09 P, EKL, EU:C:2011:191, punkt 132). Seega kohustab ERTL artikkel 266 tühistatud akti vastu võtnud institutsiooni vaid ulatuses, mis on vajalik selleks, et tagada tühistamisotsuse täitmine (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Interporc vs. komisjon, EU:C:2003:125, punkt 30).
- 58 Tühistatud akti asendamise menetlust tuleb jätkata täpselt sellest kohast, kus tekkis õigusvastasus (vt selle kohta 3. juuli 1986. aasta kohtuotsus nõukogu vs. parlament, 34/86, EKL, EU:C:1986:291, punkt 47), kuna akti tühisus ei pruugi mõjutada ettevalmistavaid akte (13. novembri 1990. aasta kohtuotsus Fédesa jt, C-331/88, EKL, EU:C:1990:391, punkt 34). Mitmest etapist koosnev haldusmenetlust lõpetava akti tühistamine ei pruugi kaasa tuua vaidlustatud akti vastuvõtmisele eelnenud kogu menetluse tühistamist, hoolimata tühistamisotsuse menetluslikest või sisulistest põhjendustest (vt 15. oktoobri 1998. aasta kohtuotsus Industrie des poudres sphériques vs. nõukogu, T-2/95, EKL, EU:T:1998:242, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika). Akti koostaja peab seega end seadma selle kuupäeva olukorda, mil ta võttis vastu tühistatud akti, et vastu võtta asendav akt (vt selle kohta 2. mai 2006. aasta kohtuotsus O2 (Germany) vs. komisjon, T-328/03, EKL, EU:T:2006:116, punktid 47 ja 48). Ta võib aga uues otsuses tugineda muudele põhjendustele kui need, millele ta tugines esimeses otsuses (vt selle kohta eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Interporc vs. komisjon, EU:C:2003:125, punktid 28-32). Lisaks ei ole ta kohustatud uuesti tegema otsust esialgse otsuse nende aspektide kohta, mida tühistamisotsuses kahtluse alla ei seatud (vt selle kohta 27. novembri 1997. aasta kohtuotsus Tremblay jt vs. komisjon, T-224/95, EKL, EU:T:1997:187, punktid 53 ja 72).

- 59 Lisaks on oluline meenutada, et institutsiooni võimalus mitte uuendada kogu menetlust, mis eelnes tühistatud akti vastuvõtmisele, ei ole seatud sõltuvusse tingimusest, et akt tühistati menetlusnormi rikkumise tõttu (vt selle kohta eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Industrie des poudres sphériques vs. nõukogu*, EU:T:1998:242, punkt 91, ja 9. juuli 2008. aasta kohtuotsus *Alitalia vs. komisjon*, T-301/01, EKL, EU:T:2008:262, punkt 103).
- 60 Eespool esitatud kaalutlusi arvestades tuleb kontrollida, kas komisjon võttis vaidlustatud otsuses meetmeid kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) täitmiseks ja selle raames uurida muu hulgas seda, kas – nagu väidab hageja - selle kohtuotsuse põhjendused kohustasid komisjoni muutma kehtetuks 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse ja kas need põhjendused kohustasid teda uuendama kogu menetlust alates 9. veebruarist 2004, st kuupäevast, mil Lagardère nimetas esimese usaldusisiku.
- 61 Kõigepealt tuleb uurida kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) resolutsiooni ja põhjendusi, millel on lõplik seadusjõud, arvestades, et Euroopa Kohus jättis selle peale esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata (28. veebruari 2002. aasta kohtuotsus *Cascades vs. komisjon*, T-308/94, EKL, EU:T:2002:47, punkt 70). Oluline on märkida, et Üldkohus tühistas esimese heakskiitva otsuse, nõustudes hageja teise väitega, mille kohaselt oli see otsus vastu võetud aruande alusel, mille oli koostanud Editisest sõltuv usaldusisik (kohtuotsus T-452/04, EU:T:2010:385, punkt 65). Üldkohus ei lahendanud aga ülejäänud hageja esitatud väiteid.
- 62 Teise väite argumentides oli hageja muu hulgas märkinud, et juba ainuüksi kahtluse esinemisest usaldusisiku sõltumatuse suhtes piisab selleks, et tühine oleks nii edasivõõrandatavate varadega seotud menetlus kui järelikult ka esimene heakskiitev otsus, kuna usaldusisiku koostatud hindamisaruanne ülevõtja kandidatuuri kohta oli peamine ja otsustav element komisjoni otsuse seisukohast, kas kõne all olev isik heaks kiita või mitte (kohtuotsus T-452/04, EU:T:2010:385, punktid 71 ja 72). Üldkohus nõustus selle väitega, leides esiteks, et hindamisaruanne Wendeli kandidatuuri kohta oli koostatud usaldusisiku poolt, kes ei vastanud Editisest sõltumatuse tingimusele, mida nõudis Lagardère'i kohustuste lõige 15 (kohtuotsus T-452/04, EU:T:2010:385, punkt 107) ning teiseks, et see õigusvastasus oli niisugune, mis muutis vääraks esimese heakskiitva otsuse sisu, sest usaldusisiku aruandel oli sellele otsusele määrav tähtsus (kohtuotsus T-452/04, EU:T:2010:385, punktid 110-118). Üldkohus lahendas seega ainult esimese usaldusisiku sõltumatuse küsimuse ning küsimuse, kuidas mõjutab tema sõltumatuse puudumine hindamisaruannet Wendeli kandidatuuri kohta ning milline oli selle vea mõju esimesele heakskiitvale otsusele.
- 63 Kuigi on tõsi, nagu toonitab hageja, et Üldkohus märkis ka kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) punktis 100, et „asjaolu, et [esimese usaldusisiku esindaja] B. täitis juhatuse liikme ülesandeid äriühingus, kes oli kogu Editise vara omanik, [mõjutab] sõltumatust, mida kõnealune isik pidi tõendama, kui ta koostas soovitusi vajalike ümberstruktureerimismeetmete kohta ja aruandeid, millega ta neist soovitustest komisjoni teavitas”, ei saa seda kinnitust pidada kohtuotsuse resolutsioonile vajalikuks toetuseks ning sellel ei ole järelikult seadusjõudu (vt eespool punkt 57). Nimelt tuleb asuda seisukohale, et vajalike ümberstruktureerimismeetmete kohta selle usaldusisiku poolt koostatud soovitude õiguspärasus ei olnud vaidluse ese asjas, milles tehti see kohtuotsus, nagu ei olnud seda ka usaldusisiku kõik muud aktid peale hindamisaruande Wendeli kandidatuuri kohta. Arvestades selles kohtuasjas hageja esitatud argumente, pidi Üldkohus piirduma hinnanguga esimese usaldusisiku sõltumatusele ja viimase sõltumatuse võimaliku puudumise mõjule esimesele heakskiitvale otsusele, mida ainsana selles asjas vaidlustati.
- 64 Lisaks tuleb märkida, et kuigi – nagu väidab ka hageja – eespool punktis 23 viidatud kohtuotsuses C-553/10 P ja C-554/10 P, (EU:C:2012:682), oli märgitud, et usaldusisiku sõltumatus „on osa Lagardère'i võetud kohustustest, mida tuleb täita täielikult” ning et „viidatud sõltumatus oli eelnevalt kindlaks määratud ja hõlmab järelevalveisiku kogu tegevust” (kohtuotsus C-553/10 P ja C-554/10 P, EU:C:2012:682, punkt 42), et see, et B. oli Investima 10 SAS, millest sai Editis, juhatuse liige, võis mõjutada tema sõltumatust, ja et „selline olukord ei võimaldanud enam tagada, et ta on Lagardère'i

kohustuste lõikes 15 osutatud sõltumatu järelevalveisiku ülesannete täitmisel sõltumatu” (kohtuotsus C-553/10 P ja C-554/10 P, EU:C:2012:682, punkt 44), ei võtnud Euroopa Kohus kusagil seisukohta muude usaldusisiku aktide ulatuse küsimuses, kui ainult hindamisaruanne Wendeli kandidatuuri suhtes, mis oli tema heakskiitmise eeltingimus.

- 65 Järelikult tuli komisjonil eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04, (EU:T:2010:385) täitmiseks heaks kiita uus usaldusisik, kelle ülesandeks oli koostada uus hindamisaruanne Wendeli kandidatuuri kohta, seades end olukorda, mis valitses kuupäeval, mil Lagardère taotles komisjonilt Wendeli heakskiitmist nende varade omandajana, ehk olukorda 4. juunil 2004, ning seejärel võtta vastu otsus Wendeli heakskiitmise või sellest keeldumise kohta muu hulgas selle uue aruande alusel.
- 66 Kuid toimikust nähtub, et eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04, (EU:T:2010:385) täitmiseks kiitis komisjon 11. jaanuaril 2011 heaks uue, Lagardère'i välja pakutud usaldusisiku, kes esitas talle oma hindamisaruande Wendeli kandidatuuri kohta 12. mail 2011, milles ta oli analüüsinud esiteks olukorda hetkel, mil Lagardère oli komisjonilt taotlenud Wendeli heakskiitmist nende varade omandajana (ehk 4. juuni 2004. aasta seisuga) ja teiseks võõrandatud vara muutust sellele järgnenud perioodil, eristades ajavahemikku, mil see vara kuulus Wendelile (2004. aasta juuli kuni 2008. aasta mai) ja ajavahemikku, mil see kuulus Planetale (alates 2008. aasta maist). Komisjon võttis seejärel 13. mail 2011 vastu vaidlustatud otsuse, kiites selles Wendeli tagasiulatavalt alates 30. juulist 2004 heaks kui võõrandamise esemeks oleva Editise vara omandaja. Selles otsuses hindas komisjon olukorda 4. juunil 2004, mil Lagardère esitas esimese heakskiitmistaotluse, ja põhjendas oma järeldusi analüüsisiga olukorra kohta, mis tekkis pärast seda kuupäeva.
- 67 Võttes need meetmed, täitis komisjon nõuetekohaselt Üldkohtu otsust. Ükski hageja esitatud argumentidest ei sea seda järeldust kahtluse alla.
- 68 Hageja heidab kõigepealt komisjonile ette seda, et ta ei heastanud kõiki esimese heakskiitva otsuse õigusvastasuse tagajärgi. Ta on nimelt seisukohal, et sõltumatu usaldusisiku nimetamine oli üks Lagardère'i kohustustest, mille alusel oli tehtud 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslik koondumist lubav otsus, ning mis oli selle otsuse tervikust lahutamatu kohustus. Hageja arvates oli komisjon seega kohustatud võtma vastu otsuse koondumisele antud heakskiidu tühistamise kohta koos võimaliku trahviga, tegutsedes vastavalt nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 4064/89, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT 1990, L 257, lk 13; ELT eriväljaanne 08/01, lk 31) artikli 8 lõikele 5 ja artikli 14 lõikele 2. Hageja heidab komisjonile ette ka seda, et komisjon ei saanud tõsiseltvõetavalt kaaluda uue usaldusisiku aruannet, mis esitati talle ainult üks päev enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, ja et ta kohustas uut usaldusisikut koostama ebatäieliku ja ülistava aruande.
- 69 Esiteks tuleb märkida, et esimese heakskiitva otsuse tühistamine ise ei mõjutanud 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse õiguspärasust, sest see tühistamine muutis nimetatud otsuse vaid ajutiselt kohaldatamatuks aja vältel, mil komisjon ei olnud võtnud seisukohta selle tühistamise tagajärgede suhtes, eelkõige võimaliku uue omandaja heakskiitmise suhtes. Vastupidi sellele, mida väidavad komisjon ja menetlusse astujad, ei mõjutanud asjaolu, et Üldkohus ja Euroopa Kohus jätsid rahuldamata hagi 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse peale kohtuotsustega, mis kuulutati samal päeval kui need, millega tühistati esimene heakskiitev otsus, küsimust, kas komisjon oli kohustatud selle otsuse tühistama.
- 70 Teiseks on komisjon seisukohal, et komisjon oli kohustatud võtma vastu otsuse koondumisele antud heakskiidu tühistamise kohta koos võimaliku trahviga.
- 71 Kõigepealt ja ilma, et tuleks lahendada nende vastuvõetavuse küsimust, tuleb tagasi lükata menetlusse astujate argumendid, mille kohaselt saab hageja vaidlustada seda, et komisjon jättis vastu võtmata vaidlustatud otsusest erineva otsuse muude meetmete kohta, ainult tegevusetuse hagi raames. Nimelt ei kehtesta ELTL artikkel 266 eraldi õiguskaitsevahendit selleks, et tagada liidu kohtute otsuste

täitmine. Kui õigussubjekt leiab, et akt, mis võeti vastu tühistatud akti asendamiseks, ei ole kooskõlas viimase põhjenduste ja resolutsiooniga, võib ta esitada uue tühistamishagi ELTL artikli 263 alusel. Tegevusetuse hagi, mis on ette nähtud ELTL artiklis 265, on vastupidi kohane õiguskaitsevahend selleks, et tuvastataks institutsiooni õigusvastane tegevusetus seoses kohtuotsuse täitmiseks vajalike meetmetega (19. veebruari 2004. aasta kohtuotsus SIC vs. komisjon, T-297/01 ja T-298/01, EKL, EU:T:2004:48, punkt 32) või et tehtaks kindlaks, kas eraldiseisvalt tühistatud akti asendamisest oli institutsioon kohustatud ka võtma muid meetmeid seoses teiste aktidega, mida ei vaidlustatud esialgses tühistamishagis (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Asteris jt vs. komisjon, EU:C:1988:199, punktid 22-24, ja 18. septembri 1996. aasta kohtuotsus Asia Motor France jt vs. komisjon, T-387/94, EKL, EU:T:1996:120, punkt 40). Käesolevas asjas on hagejal õigus esitada Üldkohtule tühistamishagi, kuna ta vaidlustab just viisi, kuidas komisjon Üldkohtu otsust täitis. Kuigi on tõsi, et ta heidab komisjonile ette seda, et viimane ei võtnud vastu muid otsuseid ja et seda oleks võinud vaidlustada tegevusetuse menetluses, ei mõjuta see asjaolu käesoleva argumentidele, mille kohaselt oleks komisjon pidanud võtma selle otsuse asemel muid meetmeid.

- 72 Samuti on oluline mainida, et nagu ka möönsid pooled kohtuistungil, oli määrus nr 4064/89 vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal ikka veel kohaldatav, vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40) artikli 26 lõikele 2, mille kohaselt „[m]äärust (EMÜ) nr 4064/89 kohaldatakse ka edaspidi kõikide koondumiste suhtes, mille osas sõlmiti kokkulepe või mis tehti teatavaks või mille puhul omandati kontroll nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 tähenduses enne käesoleva määruse kohaldatavaks muutumist”.
- 73 Edasi tuleb meenutada, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, eristavad määrus nr 4064/89 ja komisjoni teatis nõukogu määruse nr 4064/89 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 447/98 seisukohalt vastuvõetavate parandusmeetmete kohta (EÜT 2001, C 68, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 89, „edaspidi parandusmeetmete teatis”) tingimusi ja kohustusi, mis seatakse ettevõtjatele koondumise tingimusliku heakskiitmise menetluses. Nii on määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 2 teises lõigus ette nähtud, et komisjon „võib lisada oma otsusele tingimusi ja kohustusi, mis on kavandatud tagama, et asjaomased ettevõtjad täidavad komisjoni ees võetud kohustusi, pidades silmas esialgses koondumiskavas tehtavaid muudatusi”. Täpsemalt, parandusmeetmete teatise punktis 12 on märgitud, et „tingimuseks on näiteks nõue viia ellu kõik sellised meetmed, millega kaasneb struktuurimuutus turul – näiteks ettevõtte loovutamine”, samas aga „sellise tulemuse saavutamiseks vajalikud rakendusmeetmed on üldjuhul osaliste kohustused, nt kohustus määrata usaldusisik, kellel on tühistamatu volitus ettevõtte müümiseks”.
- 74 Neid sätteid kohaldades märkis komisjon 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses, et „otsus kuulutada teatatud tehing ühisturuga kokkusobivaks sõltub tingimusest, et koondamisest teatanud isik täidab kõik võõrandamiskohustused, mis on kehtestatud II lisa punktides 1-3 ja 10”, ja et „muud II lisa kehtestatud kohustused tuleb koondamisest teatatud isikul täielikult täita kohustuse vormis” (punkt 1010). [Siin ja edaspidi on osundatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]
- 75 See tingimuste ja kohustuste eristamine on oluline, kuna nende rikkumine ei too kaasa samu tagajärgi.
- 76 Nii on määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 5 punktis b sõnaselgelt märgitud, et kui asjaomased ettevõtjad rikuvad komisjoni otsusega kaasnevat kohustust, võib komisjon selle tühistada. Lisaks võib määruse 4064/89 artikli 14 lõike 2 punkti b kohaselt komisjon määrata trahvi ettevõtjale, kes rikub otsusega kehtestatud kohustust. Samuti on parandusmeetmete teatises ette nähtud (punkt 12), et „[k]ui asjaomased ettevõtjad rikuvad kohustust, võib komisjon tühistada koondumismääruse artikli 6 lõike 2 või artikli 8 lõike 2 alusel tehtud heakskiitmise otsused kooskõlas artikli 6 lõikega 3 või artikli 8 lõike 5 punktiga b”, ja et „[o]salistele võib määrata ka koondumismääruse artikli 14 lõike 2 punktis a ja artikli 15 lõike 2 punktis a sätestatud trahve ja karistusmaksid”.

- 77 Samas ei näe määrus nr 4064/89 tingimuse rikkumise eest *expressis verbis* ette konkreetseid tagajärgi.
- 78 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel võtta arvesse mitte ainult selles sättes kehtestatud, vaid ka sätte konteksti ja eesmärki, mida soovitakse saavutada regulatsiooniga, mille osa see säte on (vt 7. juuni 2005. aasta kohtuotsus VEMW jt, C-17/03, EKL, EU:C:2005:362, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika; 26. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Saksamaa vs. komisjon, T-236/07, EKL, EU:T:2010:451, punkt 44).
- 79 Esiteks puudub vaidlus selles, et tingimus, mis võib olla kehtestatud määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 2 sätete alusel vastu võetud koondumise heakskiitmise otsuses, on struktuurimeede, ilma milleta koondumistehingut ei oleks saanud ühisturuga kokkusobivaks kuulutada. Seetõttu ei saaks selle tingimuse rikkumise korral pidada koondumistehingut ühisturuga kokkusobivaks. Teiseks võib komisjon sama määruse artikli 8 lõike 4 ja artikli 14 lõike 2 punkti c alusel kirjutada ette meetmeid, mis võivad olla asjakohased tõhusa konkurentsi tingimuste taastamiseks ja määrata trahve ettevõtjatele, kes ei võta ettekirjutatud meetmeid. Kuid nende sätete eesmärgi endaga oleks vastuolus see, kui komisjonil ei oleks võimalust neile tugineda ainult põhjusel, et nendes ei ole selgelt mainitud olukorda, kus isik rikub tingimust, millest koondumistehing sõltus.
- 80 Eelmises punktis viidatud sätetest tuleneb, et kui osaline rikub tingimust, struktuurimeedet, ilma milleta koondumist ei oleks saanud lubada, muutub koondumise ühisturuga kokkusobivaks kuulutamise otsus kehtetuks. Sellist tõlgendust kinnitab ka parandusmeetmete teatis, mille punktis 12 on märgitud, et kui tingimust ei täideta, „ei saavutata olukorda, mis muudab koondumise ühisturuga kokkusobivaks”, ja „kokkusobivust käsitlev otsus [muutub] kehtetuks”. Nimetatud teatis täpsustab, et „[s]el juhul võib komisjon vastavalt koondumismääruse artikli 8 lõikele 4 ette näha asjakohased meetmed tõhusa konkurentsi tingimuste taastamiseks” ja et „[p]eale selle võib osalistele määrata artikli 14 lõike 2 punktis c sätestatud trahvid”.
- 81 Sama moodi märgib komisjon oma rohelise raamatu määruse nr 4064/89 läbivaatamise kohta (KOM(2001) 745 (lõplik)) punktis 223, et ta kohaldas määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 4 sätteid juhul, kui osalised võtsid omaks süü nende tingimuste või kohustuste olulise rikkumise eest, mis võimaldasid komisjonil tehingu heaks kiita, ja et kui tingimust ei täidetud, tõi see kaasa tehingu automaatse õigusvastasuse, samas kui kohustuse rikkumise korral oli tal võimalus tühistada tehingut heaks kiitev otsus.
- 82 Lõpuks on ka määruses nr 139/2004, mis muudab kehtetuks ja asendab määruse nr 4064/89, analoogselt märgitud põhjenduses 31, mis käsitleb komisjoni vahendeid kohustuste täitmise tagamiseks, et „[k]oondumise ühisturuga kokkusobivaks kuulutamise otsusele lisatud tingimuse mittetäitmisel ei muutu koondumine ühisturuga kokkusobivaks, mistõttu komisjon sellisel viisil läbiviidud koondumist ei luba”, et „[s]ellest tulenevalt tuleks koondumise läbiviimisel käsitada seda samamoodi, kui loata läbiviidud ja teatamata jäetud koondumist” ja et „[k]ui komisjon on lisaks sellele juba leidnud, et tingimuse mittetäitmisel ei oleks koondumine ühisturuga kokkusobiv, peaks tal olema volitus anda otsene käsk koondumine lõpetada ning taastada enne koondumise läbiviimist valitsenud olukord”. Samas, „[k]ui kohustust, mis kaasneb otsusega koondumise kokkusobivusest ühisturuga, ei täideta, peaks komisjonil olema võimalik oma otsus kehtetuks tunnistada” ja „[l]isaks sellele peaks komisjonil olema võimalik kohustuste mittetäitmise puhul kehtestada sobivad finantssanktsioonid”.
- 83 Kõigest eeltoodust, eelkõige eespool punktis 76 esitatud kaalutlustest tuleneb, et määruse nr 4064/89 artikli 8 lõike 5 punkti b ja artikli 14 lõike 2 sätete kohaldamisel juhul, kui ei täideta kohustust, mis kaasneb otsusega koondumise kokkusobivuse kohta ühisturuga, võib komisjon selle otsuse tühistada ja määrata seda kohustust rikkunud ettevõtjale trahvi, kuid ta ei ole kohustatud sellist meedet võtma.
- 84 Käesolevas asjas tuleneb 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikust koondumist lubavast otsusest, et „otsus kuulutada teatatud tehing ühisturuga kokkusobivaks sõltub tingimusest, et koondamisest teatanud isik täidab kõik võõrandamiskohustused, mis on kehtestatud II lisa punktides 1-3 ja 10”, ning et „[m]uud

II lisas kehtestatud kohustused tuleb koondamisest teatatud isikul täielikult täita kohustuse vormis” (punkt 1010). Selle otsuse resolutsioonis teeb komisjon sama moodi vahet, märkides artiklis 2, et artiklit 1, milles kuulutatakse koondumine ühisturuga kooskõlas olevaks, „kohaldatakse juhul, kui Lagardère täidab kõiki kohustusi, mis on välja toodud II lisa punktides 1-3 ja 10”, samas kui artiklis 3 täpsustatakse, et „käesoleva otsusega kaasneb kohustus, et Lagardère täidab täielikult muid II lisas määratletud kohustusi”. Ent sõltumatu usaldusisiku nimetamine oli ette nähtud II lisa lõikes 15, olles seega vastupidi hageja väidetule kohustus, mitte tingimus. Järelikult ei olnud komisjon kohustatud tühistama 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikku koondumist lubavat otsust ega määrama Lagardère’ile trahvi.

- 85 Hageja on teise võimalusena seisukohal, et komisjon ei saanud end vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseks asetada olukorda, mis valitses 30. juulil 2004, sest usaldusisiku sõltumatuse puudumine muutis vigaseks kõik tema enda või tema järelevalve all koostatud aktid.
- 86 Esiteks tuleneb eespool punktist 58, et kohtupraktikat kohaldades oli komisjon kohustatud jätkama menetlust täpselt sellest kohast, kus tekkis tuvastatud õigusvastasus, sest akti tühistamine ei pruugi mõjutada ettevalmistavate aktide õiguspärasust. Kuid vaidlus puudub selles, et eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuses T-452/04 (EU:T:2010:385) Üldkohtu poolt tuvastatud õigusvastasus puudutas vaid esimese usaldusisiku aruannet ja esimest heakskiitvat otsust.
- 87 Teiseks nähtub eespool punktidest 62-64, et Üldkohtul tuli eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuses T-452/04 (EU:T:2010:385) lahendada ainult esimese usaldusisiku sõltumatuse küsimus ja küsimus, kuidas mõjutab tema võimalik sõltumatuse puudumine hindamisaruannet Wendeli kandidatuuri kohta ning esimest heakskiitvat otsust, kuna hageja ei olnud vaidlustanud kõiki esimese usaldusisiku poolt varem vastu võetud akte.
- 88 Menetlusse astujad toonitavad samuti, et komisjon ei saanud sisuliselt taastada Editise vara enam kui kaheksa aastat pärast asjaolude asetleidmist ja et komisjon pidi järgima õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtet menetlusse astujate ja Planeta suhtes.
- 89 Kuna kõigest eespool toodust nähtub, et komisjon ei olnud kohustatud eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) täitmiseks Editise vara taastama, tuleb alles teise võimalusena analüüsida, kas õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtetega on vastuolus 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse tühistamine komisjoni poolt.
- 90 Kõigepealt tuleb meenutada, et õiguspärase ootuse kaitse põhimõte, mis on liidu õiguse aluspõhimõte (5. mai 1981. aasta kohtuotsus Dürbeck, 112/80, EKL, EU:C:1981:94, punkt 48), tuleneb otseselt õiguskindluse põhimõttest, mis nõuab õigusnormide selgust ja täpsust ning mille eesmärk on tagada liidu õigusega reguleeritavate olukordade ja õigussuhete ootuspärasus (15. veebruari 1996. aasta kohtuotsus Duff jt, C-63/93, EKL, EU:C:1996:51, punkt 20).
- 91 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õiguspärase ootuste põhimõttele õigus tugineda igal isikul, kelles liidu ametiasutus on tekitanud põhjendatud ootusi (vt 11. märtsi 1987. aasta kohtuotsus Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) vs. EMÜ, 265/85, EKL, EU:C:1987:121, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika). Õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitsele eeldab seda, et täidetud on kolm tingimust. Esiteks peavad liidu pädevad ametiasutused olema huvitatud isikule andnud pädevatest ja usaldusväärsetest allikatest pärit täpseid, tingimusteta ning ühtelangevaid kinnitusi. Teiseks peavad need kinnitused olema sellised, et isikul, kellele need on antud, tekib õiguspärane ootus. Kolmandaks peavad need kinnitused olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt 30. juuni 2005. aasta kohtuotsus Branco vs. komisjon, T-347/03, EKL, EU:T:2005:265, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika; 23. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Cementbouw Handel & Industrie vs. komisjon, T-282/02, EKL, EU:T:2006:64, punkt 77, ja 30. juuni 2009. aasta kohtuotsus CPEM vs. komisjon, T-444/07, EKL, EU:T:2009:227, punkt 126).

- 92 Menetlusse astujad üritavad seda kolmandat tingimust lahti mõtestada, väites, et ainult ettevõtja, kes on omaks võtnud süü kehtivate õigusnormide selge rikkumise eest, ei saa tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Kohtupraktika, millele nad tuginevad (12. detsembri 1985. aasta kohtuotsus *Sideradria vs. komisjon*, 67/84, EKL, EU:C:1985:506, punkt 21; 24. aprilli 1996. aasta kohtuotsus *Industrias Pesqueras Campos jt vs. komisjon*, T-551/93 ja T-231/94-T-234/94, EKL, EU:T:1996:54, punkt 76, ja 19. märtsi 1997. aasta kohtuotsus *Oliveira vs. komisjon*, T-73/95, EKL, EU:T:1997:39, punkt 28), ei ole aga käesolevas asjas asjassepuutuv, kuna selleks, et hinnata, kas täidetud on kolmas kohtupraktikaga kehtestatud tingimus, mida meenutati eelmises punktis, ei tule kindlaks teha seda, kas menetlusse astujad on selgelt rikkunud kehtivaid õigusnorme, vaid seda, kas komisjon, kes kiitis Wendeli vara omandajana heaks, kuigi tema kandidatuuri oli hinnanud mittesõltumatu usaldusisik, rikkus kohaldatavaid reegleid, st kohustusi, mis sisaldasid 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses. Kohtupraktika kohaselt ei ole oluline teada, kas ametiasutus rikkus asjassepuutuvaid norme selgelt või mitte. Komisjon on ka oma kostja vastuse punktis 62 ise möönnud, et kohtupraktika välistab põhimõtteliselt õiguspärase ootuse kaitse olukorras, millega on tegemist käesolevas asjas.
- 93 Igal juhul tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kuigi järelevalvet tuleb teostada selle üle, et järgitaks erahuve kaitsva õiguskindluse nõuet, tuleb see ka tasakaalu seada avalikke huve kaitsva seaduslikkuse põhimõtte nõudega ja viimati nimetatud huve edendada, kui õigusvastasuste edasi kestmine rikub võrdse kohtlemise põhimõtet (vt selle kohta 22. märtsi 1961. aasta kohtuotsus *Snupat vs. Ülemamet*, 42/59 ja 49/59, EKL, EU:C:1961:5; 12. juuli 1962. aasta kohtuotsus *Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken vs. Ülemamet*, 14/61, EKL, EU:C:1962:28, ning 13. märtsi 2003. aasta kohtuotsus *José Martí Peix vs. komisjon*, T-125/01, EKL, EU:T:2003:7213, punkt 111).
- 94 Kõigest eeltoodust tuleneb, et õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõttega ei ole vastuolus see, kui komisjon oleks vajaduse korral otsustanud tühistada 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse.
- 95 Lõpuks märgib hageja, et komisjon on rikkunud ETLT artiklit 266 sellega, et esiteks ei saanud komisjon tõsiseltvõetavalt analüüsid kaaluda uue usaldusisiku aruannet, mis esitati talle ainult üks päev enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, ja teiseks, et see uus usaldusisik koostas ebatäieliku ja ülistava aruande.
- 96 Mis puudutab asjaolu, et uue usaldusisiku aruanne esitati komisjonile vaid üks päev enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, siis märkis komisjon kohtuistungil, et uus usaldusisik esitas oma aruande ingliskeelse versiooni kolm kuud enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, mis võimaldas tal seega igati tutvuda selle sisuga. Igal juhul tuleneb vaidlustatud otsuse enda sõnastusest, et komisjon võttis nõuetekohaselt uue usaldusisiku aruannet arvesse.
- 97 Veel nähtub komisjoni 2. mai 2003. aasta suuniste: loovutamiskohustuste ja usaldusisiku volituse näidistekstid, punktist 28, et usaldusisiku koostatud hindamisaruanne on vaid üks element, mida komisjoni hinnangu andmisel arvesse võetakse, sest komisjon ei ole selle arvamusega seotud ja seega tuleb tal läbi viia vajalik uurimine, et olla kindel, et ostja täidab tõesti heakskiitmise tingimused (kohtujurist Mazáki ettepanek kohtuasjas komisjon ja Lagardère vs. Éditions Odile Jacob, C-553/10 P ja C-554/10 P, EU:C:2012:173, punktid 55-57). Üldkohus on ka juba EÜ artikli 82 kohta meenutanud, et komisjon ei saa kolmandale isikule delegeerida uurimise ja täitmise tagamise volitusi, mis on talle antud nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määrusega nr 17, esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204) (17. septembri 2007. aasta kohtuotsus *Microsoft vs. komisjon*, T-201/04, EKL, EU:T:2007:289, punkt 1264). Käesolevas asjas nähtub vaidlustatud otsuse punktides 24 ja 25, et komisjon tugines mitte ainult uue usaldusisiku aruandele, vaid ka rohketele muudele andmetele, nimelt Lagardère'i heakskiidutaotlusele, Lagardère'i ja Wendeli 21. juuli 2004. aasta kirjalikele vastustele tema teabenõudele, Wendeli poolt komisjoniga peetud kohtumisel esitatud teabele, kirjavahetusele seisukohtadega, mida ta vahetas Editise personali esindavate organisatsioonidega ning ka Wendeli ja Lagardère'i vastustele 2011. aastal esitatud teabenõuetele ning

nendega 2011. aastal peetud koosolekutele. Järelikult ainult asjaolu - isegi kui see oleks tõendatud -, et uue usaldusisiku aruanne jõudis komisjonini ainult üks päev enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, ei saa muuta seda otsust õigusvastaseks.

- 98 Mis puudutab väidet, et uus usaldusisik koostas ebatäieliku ja ülistava aruande, mille eesmärk oli ainult komisjoni vigade parandamine, siis ei esita hageja selle väite toetuseks ühtegi tõendit, välja arvatud viide selle aruande lõigule, mis käsitleb analüüsi Wendeli ja Lagardère'i poolt 2004. aastal sõlmitud tehinguga hõlmatud vara määratluse suhtes võrreldes sellega, mis oli ette nähtud kohustustes. Kuid kuigi usaldusisik märkis selles aruande lõigus, et tema uurimine ei võimaldanud tal kontrollida, kas teatud õiguslike üksuste varade võõrandamine toimus nimetatud kohustuste kohaselt, täpsustas ta siiski ka seda, et „igal juhul kohaldusid kõigile ettevõtjatevahelistele tehingutele võõrandatud tegevuse säilitamise kohustused, nagu need on määratletud kohustustes, ning nende üle teostas järelevalvet sel ajal ametis olnud usaldusisik” (lk 29) ja järeldades, et miski ei viita sellele, et tehingute ulatus oleks oluliselt erinev võrreldes selle vara ulatusega, mis tuli kohustuste kohaselt võõrandada (lk 30).
- 99 Kõigest eeltoodust nähtub, et esimese väite esimene osa tuleb põhjendamatus tõttu tagasi lükata.
- Tagasiulatava jõu puudumise põhimõtte rikkumine
- 100 Hageja väidab, et komisjon on rikkunud tagasiulatava jõu puudumise põhimõtet, võttes vaidlustatud otsuse vastu tagasiulatavalt alates 30. juulist 2004, sest liidu õigusaktidel saab tagasiulatuv jõud olla vaid erandjuhtudel ja neil peab olema üldisest huvist tulenev eesmärk.
- 101 Komisjon ja menetlusse astujad vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 102 Tuleb meenutada, et tühistamisotsusel on paratamatult tagasiulatuv jõud, kuna tühistatud akt tunnistatakse õigusvastaseks selle jõustumise kuupäevast alates (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus *Asteris jt vs. komisjon*, EU:C:1988:199, punkt 30; vt selle kohta ka 12. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *CELF ja ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06*, EKL, EU:C:2008:79, punkt 61). Kuid eristada tuleb seda küsimust ja tühistatud akti asendamiseks haldusasutuse poolt võetud uue otsuse tagasiulatava jõu küsimust. Nimelt tuleneb kohtupraktikast, et õiguskindluse põhimõttega, mis on liidu õiguse üldpõhimõte (9. juuli 1969. aasta kohtuotsus *Portelange, 10/69*, EKL, EU:C:1969:36), on üldjuhul vastuolus see, kui õigusakti ajalise kehtivuse alguspunktina on määratud avaldamisest varasem kuupäev. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib see erandkorras olla ka teisiti, kui seda nõuab seatud eesmärk ja kui huvitatud isikute õiguspärase ootuse põhimõttest on nõuetekohaselt kinni peetud (25. jaanuari 1979. aasta kohtuotsus *Racke, 98/78*, EKL, EU:C:1979:14, punkt 20; 30. septembri 1982. aasta kohtuotsus *Amylum vs. nõukogu, 108/81*, EKL, EU:C:1982:322, punkt 4, ning eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Fédesa jt, EU:C:1990:391*, punkt 45).
- 103 Vastupidi sellele, mida väidab Lagardère, ei põhine kohtupraktika üksikotsuste ja üldkohaldatavate õigusaktide eristusel. On tõsi, et kohtuotsused, milles Euroopa Kohus meenutas tagasiulatava jõu puudumise põhimõtet, puudutasid direktiive või määrusi. Kuid nendes kohtuotsustes viitas Euroopa Kohus liidu õigusaktidele üldiselt, mitte ainult üldkohaldatavatele õigusaktidele. Lisaks on ta juba märkinud just seoses võimalusega võtta tagasiulatavalt meede pärast tühistamisotsust, et tuleb otsustada, kas õiguskindluse põhimõttega, mida tuleb järgida puudutatud isikute huvides, on vastuolus asjassepuutuvate sätete tagasiulatav asendamine, olenemata sellest, kas tegemist on üldkohaldatavate või üksikmeetmetega (30. septembri 1982. aasta kohtuotsus *Roquette Frères vs. nõukogu, 110/81*, EKL, EU:C:1982:323, punkt 21). Kolm Üldkohtu otsust, mida Lagardère tsiteeris oma menetlusse astuja seisukohtades (eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *O2 (Germany) vs. komisjon*, EU:T:2006:116, punkt 48; 27. septembri 2006. aasta kohtuotsus *GlaxoSmithKline Services vs. komisjon*, T-168/01, EKL, EU:T:2006:265, punkt 320, ning 9. septembri 2008. aasta kohtuotsus *Bayer CropScience jt vs. komisjon*, T-75/06, EKL, EU:T:2008:317, punktid 63 ja 64) ei puuduta ka küsimust sellise üksikotsuse seaduslikkusest, millele oleks antud tagasiulatuv jõud pärast vaidlustatud tühistamist, vaid küsimust

kuupäevast, mille seisu tühistatud akti koostaja peab end asendava akti vastuvõtmiseks asetama, et määrata kindlaks asjassepuutuvad asjaolud ja kohaldatavad õigusnormid. Mis puudutab eespool punktis 55 viidatud kohtuotsust C ja F vs. komisjon, (EU:F:2007:66), millele Lagardère samuti viitab, siis tuleb märkida, et Avaliku Teenistuse Kohus tuvastas selles, et asjassepuutuv institutsioon võis selles asjas võtta tagasiulatava jõuga üksikmeetme, saates hageja pensionile ja võimaldades talle invaliidsuspensiooni, kuna varasema otsuse oli liidu kohus väärade õigusliku aluse tõttu tühistanud. Avaliku Teenistuse Kohus ei võtnud aga üldist seisukohta tagasiulatava jõuga üksikmeetme vastuvõtmise võimaluse küsimuses. Lisaks ei saanud selles asjas ükski kolmas isik *a priori* väita, et võetud tagasiulatava jõuga meede, mis puudutas ainult hagejat, on tema õiguspärast ootust kahjustanud.

- 104 Seega tuleb kontrollida, kas käesolevas asjas on täidetud kohtupraktikaga kehtestatud tagasiulatava jõuga haldusakti vastuvõtmise lubatavuse kaks tingimust.
- 105 Esimese tingimuse osas, mis puudutab saavutatavat eesmärki, siis tuleb vastavalt eespool punktis 102 meenutatud kohtupraktikale analüüsida, kas vaidlustatud otsusel oli üldisest huvist tulenev eesmärk. Ent vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei mainita kohtupraktikas vajadust, et esinema peab vaieldamatu üldine huvi.
- 106 Käesolevas asjas oli uue tagasiulatava jõuga heakskiitva otsuse vastuvõtmise eesmärk heastada õigusvastasus, mis tuvastati eespool punktis 15 viidatud kohtuotsusega T-452/04 (EU:T:2010:385). Haldusasutuste poolt seaduslikkuse ja seadusjõu järgimine on loomulikult üldisest huvist tulenev eesmärk. Samuti oli uue otsuse eesmärk täita õiguslünk, mille tekitas esimese heakskiitva otsuse tühistamine liidu kohtu poolt, ning seega kaitsta nende ettevõtjate õiguskindlust, kelle suhtes kohaldatakse määrust nr 4064/89 ja kes osalesid 2004. aasta koondumistehingutes ning 2008. aasta tehingus. Nimelt tuleneb selle määruse põhjendustest 7 ja 17, et selle peamine eesmärk on tagada kontrolli tõhusus kõigi koondumiste üle ja nende ettevõtjate õiguskindlus, kellele seda määrust kohaldatakse (vt 20. novembri 2002. aasta kohtuotsus Lagardère ja Canal+ vs. komisjon, T-251/00, EKL, EU:T:2002:278, punkt 97 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 107 Teise tingimuse raames, mis võimaldab haldusasutusel võtta vastu tagasiulatava jõuga akti ja mis puudutab õiguspärast ootust, tuleb kontrollida, kas tagasiulatava jõuga halduse üksikakt ei kahjusta nende isikute õiguspärast ootust, kellele see akt on otseselt adresseeritud, ega ka kolmandate isikute õiguspärast ootust.
- 108 Esiteks ei ole pooled vaidlustanud seda, et vaidlustatud otsus ei kahjusta menetlusse astujate ega Planeta õiguspärast ootust. Seetõttu ei tule uurida hageja argumente, mille kohaselt ei saa need kolm äriühingut igal juhul tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Teiseks, mis puudutab hagejat, siis tuleb asuda seisukohale - vastupidi sellele, mida hageja ise arvab -, et põhimõttega seoses „õiguspärase ootusega kohtu otsuste nõuetekohasesse täitmisesse” ei ole vastuolus uue tagasiulatava jõuga heakskiitva otsuse vastuvõtmine, sest 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses, mis oli Lagardère’ile jätkuvalt siduv, märgitud kohustuste täitmine tähendas esiteks seda, et Lagardère pidi tegema komisjonile ettepaneku edasivõõrandatavate varade omandaja heakskiitmiseks ja teiseks seda, et komisjon pidi tegema otsuse selle Lagardère’i esitatud omandaja ettepaneku suhtes. Vastupidi, juba on otsustatud, et õiguspärast ootust, mis peab olema kõigil õigussubjektidel liidu õigusruumis ja mis põhineb muu hulgas liidu kohtute poolt tehtud otsuste järgimise kohustusel, kahjustab see, kui institutsioon keeldub täitmast liidu kohtu otsust (12. detsembri 2000. aasta kohtuotsus Hautem vs. Euroopa Investeerimispank, T-11/00, EKL, EU:T:2000:295, punkt 51). Käesolevas asjas oleks võinud komisjoni poolt uue heakskiitva otsuse vastuvõtmata jätmine kahjustada kohtulahendite järgimise kohustuse põhimõtet. Lisaks ei saa hageja väita, et komisjon tekitas temas põhjendatud ootuse, et tema kinnitatakse Editise varade omandajaks, kuna ainult Lagardère oli pädev tegema omandaja kohta komisjonile ettepaneku (vt eespool punkt 40).

- 109 Kokkuvõttes olid käesolevas asjas täidetud kaks tingimust, mis on kohtupraktikas kehtestatud tagasiulatuva jõuga haldusakti vastuvõtmise lubatavuse kohta.
- 110 Lõpuks toonitab hageja, et Euroopa Kohus ega Üldkohus ei pidanud vajalikuks muuta eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) ajalist mõju, mis tähendab, et need kohtud ei leidnud, et tagasiulatuvalt oleks vaja jõustada esimene heakskiitev otsus.
- 111 ERTL artikli 264 teise lõigu sätteid lubavad liidu kohtul akti tühistamise korral seada tagasiulatuvale mõjule piirang, lubades seda siis, kui ta seda vajalikuks peab, märkides ära tühistatud akti selle mõju, mida tuleb pidada mineviku suhtes lõplikuks. Kohus võib seega otsustada, et akti teatud mõju jääb kehtima, kas omal algatusel (1. aprilli 2008. aasta kohtuotsus parlament ja Taani vs. komisjon, C-14/06 ja C-295/06, EKL, EU:C:2008:176, punktid 84-86) või poolte taotlusel. Asjaolu, et Üldkohus ega Euroopa Kohus ei pidanud vajalikuks piirata kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) tagasiulatuvat mõju, ei tähenda aga, et need kohtud asusid seisukohale, et komisjon ei saanud võtta vastu uut tagasiulatuva jõuga heakskiitvat otsust. Nimelt, esiteks on kohtuotsuse tagasiulatuvale mõjule piirangu seadmine vaid kohtu õigus, mitte kohustus. Teiseks tuleb meenutada, et komisjon ei piirdunud esimese heakskiitva otsuse tagasiulatuva kehtestamisega, vaid ta nimetas uue sõltumatu usaldusisiku ja seejärel hindas viimase poolt koostatud aruande ja omaenda analüüsi alusel, kas Wendel vastas Editise vara omandaja kriteeriumidele, mis olid määratletud 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses.
- 112 Kõigest eeltoodust tuleneb, et esimese väite teist osa tuleb pidada põhjendamatuks. Seega tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt puudub vaidlustatud otsusel õiguslik alus

- 113 Hageja on seisukohal, et see, et Üldkohus tuvastas, et Lagardère jättis täitmata osad tema kohustused, muutis koondamise heakskiidu kohaldamatuks ja et seetõttu puudub vaidlustatud otsusel õiguslik alus. Nimelt kuna Lagardère rikkus kohustuste lõike 1-10, ei saanud komisjon 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikku koondumist lubavat otsust enam kohaldada.
- 114 Komisjon ja menetlusse astujad vaidlevad hageja argumentidele vastu. Lisaks on Lagardère seisukohal, et teine väide on vastuvõetamatu, kuna hageja ei saa tugineda 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse õigusvastasusele.

– Teise väite vastuvõetavus

- 115 Lagardère leiab, et teine väide on vastuvõetamatu, sest 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslik koondumist lubav otsus muutus pärast eespool punktis 23 viidatud kohtuotsuse C-551/10 P (EU:C:2012:681) kuulutamist lõplikuks ning hageja ei saa sellest hetkest alates tugineda selle õigusvastasusele.
- 116 Ilma et oleks vaja lahendada selle argumentatsiooni vastuvõetavuse küsimust, tuleb see tagasi lükata, kuna hageja ei väida, et 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslik koondumist lubav otsus on õigusvastane, ega tugine selle õigusvastasusele, vaid et see muutus kohaldamatuks Lagardère'i poolt ühe oma kohustuse rikkumise tõttu.

– Vaidlustatud otsuse õigusliku aluse puudumine

- 117 Olgu meenutatud, et hageja poolt 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse peale esitatud hagi jättis Üldkohus rahuldamata, et Euroopa Kohus jättis rahuldamata apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse peale ja et nendel kohtuotsustel on järelikult seadusjõud. Nimelt on hagi rahuldamata jätmise kohtuotsustel seadusjõud, mille ainsaks tagajärjeks on see, et kõik sama eseme, poolte ja alusega

hagid muutuvad vastuvõetamatuks (19. septembri 1985. aasta kohtuotsus Hoogovens Groep vs. komisjon, 172/83 ja 226/83, EKL, EU:C:1985:355, punkt 9). Hagi rahuldamata jätmise kohtuotsus ei tähenda seega, et vaidlustatud akt on kehtiv, vaid ainult seda, et ükski hageja esitatud väide ei ole põhjendatud, nagu ei ole seda ka avalikust huvist tulenevad väited, mida kohus on kohustatud tõstatama omal algatusel. Seega kehtib vaidlustatud akti suhtes edasi õiguspärasuse eeldus, mis tähendab ka kõigi liidu õiguse subjektide kohustust tunnustada selle akti täielikku kehtivust kuni ei ole tuvastatud tema õigusvastasust (13. veebruari 1979. aasta kohtuotsus Granaria, 101/78, EKL, EU:C:1979:38, punkt 5). Kuna 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslik koondumist lubav otsus oli Üldkohtu kohtuotsusega rahuldamata jäetud hagi ese ja Euroopa Kohus jättis selle kohtuotsuse muutmata, tuleb asuda seisukohale, et selle akti suhtes kehtib õiguspärasuse eeldus.

118 Lisaks tuleneb eespool punktidest 73-84, et komisjon ei olnud kohustatud 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikku koondumist lubavat otsust tühistama, kuna Lagardère rikkus kohustust, mitte tingimust. Samuti ei nähtu ühestki toimikus olevast dokumendist, et komisjon oleks selle otsuse tühistanud. Kuid 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses määratletud tingimuste lõike 14 alusel tuli omandaja valik esitada heakskiitmiseks komisjonile, kes pidi kontrollima, kas see isik vastas nende kohustuste lõigus 10 nimetatud kriteeriumidele, ja teatama Lagardère'ile omandaja heaks kiitvast või tagasi lükkavast otsusest teatud tähtaja jooksul. 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse punktid olid vaidlustatud otsuse õiguslik alus. Lagardère esitas seega komisjonile 22. novembril 2010 uue taotluse, et Wendel kiidetaks heaks võõrandamise esemeks oleva Editise vara omandajana, et täita kohustusi, millega Lagardère oli seotud 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse alusel.

119 Kõigest eeltoodust nähtub, et teine väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mis puudutab õigusnormi rikkumist ja ilmset hindamisviga, kuna komisjon võttis arvesse 30. juulist 2004 hilisemaid andmeid ja kasutas neid valikuliselt

120 Hageja on seisukohal, et komisjon on rikkunud õigusnormi ja teinud ilmse hindamisvea, kuna ta võttis vaidlustatud otsuses arvesse 30. juulist 2004 hilisemaid andmeid. Kui eeldada, et komisjon võis 30. juulist 2004 hilisemaid andmeid arvesse võtta, siis lisab hageja, et seda oleks tulnud teha erapooletult.

121 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad hageja argumentidele vastu.

122 Kõigepealt heidab hageja komisjonile ja usaldusisikule ette seda, et nad tuginesid Wendeli kandidatuuri hindamisel 30. juulist 2004 hilisematele andmetele.

123 Selles küsimuses tuleneb vaidlustatud otsuse punktist 22, et komisjon mainis kõigi asjassepuutuvate faktiliste ja õiguslike asjaolude uurimist selleks, et tagada, et Wendel täitis 4. juunil 2004, st Lagardère'i esitatud esimese heakskiitmistaotluse kuupäeval kõik heakskiitmise tingimused, mis olid määratletud kohustuste lõikes 10. Ta täpsustas ka, et arvestades Editise võõrandamist Planetale 30. mail 2008 ja tema analüüsi, mida ta pidi põhimõtteliselt läbi viima, prognoosivat laadi, toetasid tema hinnangut Wendeli kandidatuuri kohta teave Editise ja asjassepuutuva turu muutuste kohta pärast 4. juunit 2004. Ta andis seega hinnangu olukorrale 4. juunil 2004 (punktid 27-37), uurides seejärel, kas seda toetasid pärast nimetatud kuupäeva toimunud muutused (punktid 38-49). Kokkuvõttes otsustas ta Wendeli tagasiulatuvalt heaks kiita 4. juuli 2004. aasta olukorra alusel, toetades oma hinnangut sellest kuupäevast hilisemate muutustega (punkt 50).

124 Samuti märkis uus usaldusisik komisjonile esitatud aruandes, et viimane palus tal uurida Wendeli kandidatuuri tagantjärele 30. juuli 2004. aasta seisuga ja täiendada seda analüüsi, koostades ülevaate Editise muutusest pärast selle omandamist Wendeli poolt juulis 2004 ja seejärel Planeta poolt 2008. aasta mais.

- 125 Kohtupraktika kohaselt tuleb pärast haldusakti tühistamist selle koostajal vastu võtta uus asendav akt, asetades end olukorda, mis valitses tühistatud akti vastuvõtmise kuupäeval, tuginedes sel ajal kehtinud õigusnormidele ja sel ajal asjassepuutuvaks olnud faktilistele asjaoludele (eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus O2 (Germany) vs. komisjon, EU:T:2006:116, punktid 47 ja 48; vt selle kohta ka eespool punktis 103 viidatud kohtuotsus Bayer CropScience jt vs. komisjon, EU:T:2008:317, punkt 63). Ta võib uues otsuses siiski tugineda muudele põhjendustele kui need, millele ta tugines esimeses otsuses (eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Interporc vs. komisjon, EU:C:2003:125, punktid 28-32).
- 126 Viidatud kohtupraktikast tuleneb, et komisjon võttis vaidlustatud otsuses õigesti seisukoha küsimuses, kas Wendel vastas heakskiitmise tingimustele, mis olid määratletud kohustuste lõikes 10, võttes arvesse tõendeid, mis olid tema käsutuses 30. juulil 2004, ehk esimese heakskiitva otsuse vastuvõtmise kuupäeval.
- 127 Sellega seoses tuleb meenutada, et koondumistehingute kontroll tingib prognoosiva analüüsi konkurentsiolekorra kohta, mis võib tekkida tulevikus pärast koondumistehingut (22. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus Schneider Electric vs. komisjon, T-310/01, EKL, EU:T:2002:254, punkt 443, ja 19. juuni 2009. aasta kohtuotsus Qualcomm vs. komisjon, T-48/04, EKL, EU:T:2009:212, punkt 89). Sama kehtib omandaja elujõulisuse ja tema võime kohta säilitada ja arendada tõhusat konkurentsi asjassepuutuvatel turgudel, mis on määratletud kohustuste lõike 10 punktis b.
- 128 Käesolevas asjas pidi komisjon paratamatult teostama tagantjärele analüüsi konkurentsiolekorra kohta, mis tekkis pärast koondumistehingut. Seega uuris ta õigesti, kas tema analüüsi, mis oli tehtud tema käsutuses 30. juulil 2004 olnud tõendite alusel, toetasid andmed sellele kuupäevale järgnenud perioodi kohta. Kui hilisema olukorra analüüsist oleks nähtunud, et Wendel ei olnud käitunud turul konkurendina, oleks komisjon olnud ka kohustatud hindama selle tagajärgi oma analüüsis Lagardère'i esitatud uue heakskiitmistaotluse kohta.
- 129 Teise võimalusena heidab hageja komisjonile ette 30. juulist 2004 hilisemate andmete kasutamist valikuliselt ja erapoolikult. Kuid vaidlustatud otsusest nähtub, et komisjon võttis arvesse asjaolu, et Wendel müüs Editise 2008. aasta mais (punktid 47-49) ja et Editis säilitas teise koha Prantsuse kirjastusturul (punktid 38, 42, 43 ja 45), märkides, et see ei ole vastuolus Lagardère'i kohustustega ja eelkõige nende lõike 10 punktiga b, mille kohaselt pidi omandaja olema võimeline säilitama tõhusat konkurentsi või seda edasi arendama.
- 130 Kõigest eeltoodust nähtub, et kolmas väide tuleb põhjendamata tõttu tagasi lükata.

Neljas väide, mis puudutab õigusnormi rikkumist ja ilmseid vigu Wendeli kandidatuuri hindamisel

- 131 Hageja on seisukohal, et komisjon on kohustatud Wendeli kandidatuuri hindamiseks uuesti uurima kõiki andmeid, mis olid kättesaadavad heakskiitmistaotluse kuupäeva seisuga, hinnates muu hulgas Wendeli võimet arendada edasi tõhusat konkurentsi turul. Ta leiab, et igal juhul ei saanud komisjon tugineda 30. juulist 2004 hilisematele tõenditele. Hageja arvab siiski, et 30. juulist 2004 hilisemad faktilised asjaolud näitavad, et tal on õigus, kuna Wendel müüs Editise juba nelja aasta pärast ja kuna Editis ei suutnud tagasi võita esimese Prantsuse ettevõtja tiitlit prantsuskeelse kirjastuse turul.
- 132 Hageja heidab ka komisjonile ette ilmse hindamisvea tegemist, kuna ta ei võrrelnud Wendeli oodatud sisetootluse taset teiste Lagardère'i poolt eelvalitud konsortsiumide omadega ega võtnud arvesse asjaolu, et Wendelil puudus igasugune kogemus kirjastusvaldkonnas. Lisaks tegi komisjon ilmse hindamisvea seetõttu, et ta ei võtnud arvesse asjaolu, et üks juhataja oli Lagardère'il ja Wendelil sama, kuigi järgida tuli kohustuste lõikes 10 sätestatud sõltumatuse tingimust; liiatigi jättis ta vaidlustatud otsuse selles küsimuses piisavalt põhjendamata. Samuti jättis komisjon tähelepanuta mõju, mis võis olla kahe ettevõtja vahelistel üleminekukokkulepetel Wendeli sõltumatusele.

- 133 Komisjon ja menetlusse astujad vaidlevad hageja argumentidele vastu.
- 134 Kõigepealt tuleb meenutada seoses hageja argumentidega, mis puudutavad komisjoni võimalust tugineda 30. juulist 2004 hilisematele tõenditele, ja seda, et ta võis ka neid mitte arvesse võtta, et eespool punktides 125-128 tuleneb, et komisjon tegutses õigesti, lahendades vaidlustatud otsuses küsimust, kas Wendel täitis nõuetekohaselt heakskiidu tingimused, võttes arvesse faktilisi asjaolusid, millest ta oli teadlik 30. juulil 2004, st esimese heakskiitva otsuse vastuvõtmise päeval, toetades oma analüüsi andmetega, mis olid sellest kuupäevast hilisemad.
- 135 Samuti tuleb selle väite uurimiseks meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt annavad määruse nr 4064/89, kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumise üle, materiaalõiguslikud normid, eriti selle artikkel 2, komisjonile teatud kaalutusõiguse, eelkõige majanduslike asjaolude hindamisel. Järelikult, kui kohtud teostavad kohtulikku kontrolli selle kaalutusõiguse üle, millel on koondumise valdkonna õigusnormide kohaldamisel keskne tähtsus, tuleb arvestada kaalutusruumi, mis koondumist reguleerivate majandusliku sisuga õigusnormidega on antud (eespool punktis 44 viidatud kohtuotsus *Prantsusmaa jt vs. komisjon*, EU:C:1998:148, punktid 223 ja 224, ja 6. juuni 2002. aasta kohtuotsus *Airtours vs. komisjon*, T-342/99, EKL, EU:T:2002:146, punkt 64).
- 136 Kuigi kohus tunnustab komisjoni kaalutusruumi majanduslikes küsimustes, ei tähenda see siiski, et kohus peaks hoiduma kontrollimast, kuidas komisjon majandusalaseid andmeid on tõlgendanud. Nimelt peab kohus kontrollima nii esitatud tõendite tegelikkusele vastavust, usaldatavust ja sidusust, kui ka seda, kas need tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta, ja kas kõnealused tõendid võivad toetada järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud. Selline kontroll on seda enam vajalik juhul, kui teha tuleb prognoosiv analüüs (15. veebruari 2005. aasta kohtuotsus komisjon vs. *Tetra Laval*, C-12/03 P, EKL, EU:C:2005:87, punkt 39, ja eespool punktis 127 viidatud kohtuotsus *Qualcomm vs. komisjon*, EU:T:2009:212, punkt 92).
- 137 Kohtu kontroll keerukate majanduslike hinnangute üle, mida komisjon annab talle määrusega nr 4064/89 antud kaalutusõiguse teostamisel, peab piirduma menetlus- ja põhjendamisnormide järgimise, faktide sisulise õigsuse ning ilmse hindamisvea ja võimu kuritarvitamise puudumise kontrolliga. Täpsemalt ei tule Üldkohtul asendada komisjoni majanduslikku hinnangut enda omaga (3. aprilli 2003. aasta kohtuotsus *Petrolescence ja SG2R vs. komisjon*, T-342/00, EKL, EU:T:2003:97, punkt 101). Samuti, mis puudutab hinnangut vajadusele kehtestada kohustusi koondumise tõttu tekkivate tõsiste kahtluste hajutamiseks, siis ei pea kohus asendama komisjoni hinnangut enda omaga, kuivõrd tema kontroll peab piirduma selle kontrollimisega, kas komisjon ei ole teinud ilmset hindamisvigat (eespool punktis 43 viidatud kohtuotsus *easyJet vs. komisjon*, EU:T:2006:187, punkt 128). Mis puudutab hinnangut kohustuste täitmise suhtes, siis on kohtulik kontroll sama, mis juhul, kui kontrollitakse koondumise kokkusobivust ühisturuga või vajadust kehtestada kohustusi koondumise lubatavuseks (eespool viidatud kohtuotsus *Petrolescence ja SG2R vs. komisjon*, EU:T:2003:97, punktid 101-103).
- 138 Seetõttu tuleb Üldkohtul käesolevas asjas teostada piiratud kontrolli keerukate majanduslike hinnangute üle, mida komisjon pidi andma vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseks, mitte asendada komisjoni hinnangut enda omaga. Samas on see kontroll täielik komisjoni poolt Wendeli kandidatuuri hindamiseks antud muude hinnangute puhul.
- 139 Nende põhimõtete seisukohast tuleb hinnata selle väite raames hageja esitatud kuut argumenti.
- 140 Kõigepealt tuleb meenutada, et vastavalt Lagardère'i kohustuste lõikele 10 võttis Lagardère asjassepuutuvatel turgudel tõhusa konkurentsi säilitamiseks endale kohustuse võõrandada Editise vara ühele või mitmele sõltumatule omandajale, kes vastavad järgmistele tingimustele:

„Lagardère'il puudub omandajas või omandajates otsene või kaudne oluline huvi;

omandaja või omandajad on elujõulised ja -võimelised ettevõtjad, kellel on majanduslikud stiimulid tõhusa konkurentsi säilitamiseks ja arendamiseks, ilma et selline sõnastus välistaks *a priori* mõne tööstusettevõttest või finantsinvestorist omandaja kategooria;

võõrandatud vara omandamine ei tohi luua uusi konkurentsiprobleeme ega kohustuste täideviimisega hilinemist. Lagardère peab olema võimeline komisjonile tõendama, et omandaja vastab kohustuste tingimustele ning et võõrandatud vara võõrandati vastavalt käesolevatele kohustustele;

omandaja või omandajad on saanud või on mõistlikult võimelised saama kõik load, mis on vajalikud võõrandatud vara omandamiseks ja käitamiseks.”

- 141 Kõigepealt on hageja seisukohal, et 30. juulist 2004 hilisemad faktid näitavad, et tal on õigus, sest Wendel müüs Editise juba nelja aasta pärast ja et Editis ei suutnud tagasi võita esimese ettevõtja tiitlit prantsuskeelse kirjastuse turul. Toimikust nähtub aga, et Wendel oli elujõuline ja -võimeline ettevõtja, kes arendas tõhusat konkurentsi turul kooskõlas Lagardère'i kohustuste lõike 10 punktiga b. Nimelt ei ole vaidlust selles, et Editise tegevus ja kasv suurenesid oluliselt pärast tema ülevõtmist Wendeli poolt, mis võimaldas viimasel 2008. aasta mais see edasi müüa Planetale ning selle müügi kohta ei väida hageja, et see vähendas konkurentsi turul.
- 142 Teiseks väidab hageja, et komisjon oleks pidanud hindama Wendeli võimet ja stiimuleid tõhusa konkurentsi säilitamiseks ja arendamiseks. Ent vaidlustatud otsuse punktides 28-35 nähtub, et komisjoni analüüs puudutas Lagardère'i kohustuste lõike 10 punktis b ette nähtud tingimusi, kuna ta uuris esiteks seda, kas Wendel oli elujõuline ettevõtja (punktid 28 ja 29) ning teiseks, kas Wendel oli suuteline säilitama ja arendama Editist kui tõhusat konkurenti asjassepuutuvatel turgudel (punktid 30-34). Nii ei piirdunud komisjon rahalise tulu uurimisega, mida Wendel tehingust võis saada, vaid ta uuris ka Editise personali, toonitades Wendeli tahet jätta alles juba toimiv juhtmeeskond, ning Wendeli välja töötatud äriplaani olemasolu, milles oli ette nähtud sisemise ja välimise kasvu strateegia. Hageja argument, mille kohaselt komisjon ei uurinud Wendeli võimet arendada tõhusat konkurentsi, ei vasta faktiliselt tõele, kuna komisjon uuris Wendeli võimet säilitada ja arendada Editist tõhusa konkurentsi pakkumiseks.
- 143 Kolmandaks heidab hageja komisjonile ette ilmse hindamisvea tegemist, kuna ta ei võrrelnud Wendeli oodatud sisetootluse taset teiste Lagardère'i poolt eelvalitud konsortsiumite omadega, kuigi komisjon võrdles Wendeli pakkumust teiste pakkumustega Editise juhtpersonali säilitamise seisukohast.
- 144 Olgu meenutatud, et vastavalt kohustuste lõike 13 punktile b ja lõikele 14 pidi Lagardère esitama komisjonile nimekirja potentsiaalsete omandajatega, kellega ta kavatses kontakteeruda, ning Lagardère'i tehtud omandaja või omandajate valiku pidi heaks kiitma komisjon, kes pidi otsuse langetama teabe alusel, mis on vajalik selleks, et ta saaks kontrollida, kas need isikud täidavad kohustustes ette nähtud heakskiidu tingimused. Nende kohustuste lõike 20 kohaselt pidi teatava isiku poolt omandaja või omandajate valimise menetlus toimuma komisjoni poolt heaks kiidetud usaldusisiku järelevalve all, kelle ülesanne oli kontrollida Lagardère'i kohustuste nõuetekohast täitmist lõike 21 punkti g tähenduses, või lausa juhtima võõrandamisläbirääkimisi kolmandate huvitatud isikutega juhul, kui teatav isik ei täida ettenähtud tähtaja jooksul endale võetud kohustusi, nagu oli ette nähtud lõigus 25. Lõpuks täpsustas kohustuste lõige 11, et Lagardère oli kohustatud tegema kõik jõupingutused, et müüa kogu edasivõõrandatav vara ühele omandajale, arvestades seejuures eesmärki saada selle eest võimalikult suurt hinda. See valimismenetlus, mis nägi ette, et Lagardère oli ainsana pädev pakkuma komisjonile välja Editise vara potentsiaalse omandaja, ja et komisjon pidi ainult kontrollima, kas Lagardère'i valitud omandaja vastas kohustustes ette nähtud kriteeriumidele, et säilitada tõhus konkurentsi asjassepuutuvatel turgudel, oli seega selgelt määratletud mitte vaidlustatud otsuses, vaid 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses, mille õiguspärasust hageja enam vaidlustada ei saa, arvestades, et kohtuotsusel T-452/04 (EU:T:2010:385) on seadusjõud (eespool punktis 117 viidatud kohtuotsus Hoogovens Groep vs. komisjon, EU:C:1985:355, punkt 9).

- 145 Lisaks tuleb meenutada, et kohaldatavatest koondumise valdkonda reguleerivatest õigusnormidest ei tulene komisjonile kohustust korraldada ise menetlus edasivõõrandatava vara omandajakandidaatide valimiseks või võrrelda nende kandidaatide häid külgi. Parandusmeetmete lõikes 21 on selle kohta ka märgitud, et „kui ettevõtte loovutamine seatakse heakskiitmise otsuse tingimuseks, peavad osalised leidma sobiva ostja”. See lõige ei ole vastuolus määruse nr 4064/89 sätetega, mille artikli 8 lõikes 2 on vaid ette nähtud teatatud koondumise puhul „asjaomaste ettevõtjate võimalik[ud] ümberkujundamis[ed], et see oleks kooskõlas ühisturuga, ilma et selles oleks määratletud menetlust, mille abil selle tulemuseni tuleb jõuda. Euroopa Kohus meenutas ka eespool punktis 23 viidatud kohtuotsuses C-551/10 P (EU:C:2012:681), et määruse nr 4064/89 artikli 2 lõiked 2 ja 3 panevad komisjonile ülesande tagada, et tema kontrollitavad koondumised ei looks või tugevdaks turgu valitsevat seisundit, mille tagajärjel piirataks märkimisväärselt tõhusat konkurentsi ühisturul või selle olulises osas, ja et seetõttu ei ole komisjoni ülesanne kehtestada ideaalset konkurentsisisüsteemi ja otsustada majanduselus osalejate asemel, kes turul peab tegutsema (punktid 66 ja 67). Nii märkis Euroopa Kohus, et komisjonil oli ainult võimalus talle esitatud omandaja kandidaat kas heaks kiita või tagasi lükata (punkt 76).
- 146 Mis puudutab komisjoni hinnangut vajadusele kehtestada kohustusi koondumise tõttu tekkivate tõsiste kahtluste hajutamiseks, siis on liidu kohus seisukohal, et kohus ei saa komisjoni hinnangut asendada enda omaga ja et järelikult ei tõenda vaidlustatud otsuses tehtud ilmseid hindamisvigu iseenesest see, et väidetavalt ei võetud arvesse kolmandate isikute välja pakutud muid kohustusi. Nii ei saa ka selle otsuse tühistamise aluseks olla asjaolu, et heaks oleks võinud kiita ka muid kohustusi, mis võisid olla konkurentsidele veelgi soodsamad, kuivõrd komisjon võis mõistlikult järeldada, et otsuses märgitud kohustused võimaldasid tõsiseid kahtlusi hajutada (30. septembri 2003. aasta kohtuotsus *ARD vs. komisjon*, T-158/00, EKL, EU:T:2003:246, punktid 328 ja 329, ning eespool punktis 43 viidatud kohtuotsus *easyJet vs. komisjon*, EU:T:2006:187, punktid 128 ja 129). Samamoodi ei tule Üldkohtul käesolevas asjas läbi viia võrdlevat analüüsi eri pakkumuste vahel, mis esitati Lagardère'ile 2004. aastal, ning komisjon ei olnud kohustatud võrdlema eri omandajate oodatud sisetootluse taset, kuna Wendeli – Lagardère'i poolt ainsana pakutud omandaja – kandidatuur oli tema arvates Lagardère'i kohustustele vastav.
- 147 Lõpuks tuleb täpsustada, et hageja argumenti, et komisjon võrdles konkreetsest aspektist mitme potentsiaalse omandaja pakkumusi, ei toeta faktid. Vaidlustatud otsuse punktist 30 tuleneb nimelt, et selleks, et hinnata, kas Wendel oli kandidaat, kes suudab Editist säilitada ja edasi arendada tõhusa konkurendina asjassepuutuval turul, järeldas komisjon, et Wendel võttis endale kohustuse jätta alles juht- ja kirjastuspersonal, ning et Wendel toonitas, et see lähenemine võimaldab tal rohkem tagada Editise arengut kui olukorras, kus selle ettevõtja oleks omandanud sama sektori konkurent, kes oleks juhtimisstruktuuri kindlasti ümber korraldanud.
- 148 Neljandaks heidab hageja komisjonile ette seda, et ta ei võtnud arvesse Wendeli kogemuse puudumist kirjastamise sektoris. Siiski nähtub kohustuste lõike 10 punktist b, et edasivõõrandatava vara omandaja võib valida finantsinvestorite seast, mida kinnitasid Üldkohus (eespool punktis 15 viidatud kohtuotsus T-279/04, EU:T:2010:384, punktid 344 ja 345) ja Euroopa Kohus (eespool punktis 23 viidatud kohtuotsus C-551/10 P, EU:C:2012:681, punkt 78), kontrollides 7. jaanuari 2004. aasta tingimusliku koondumist lubava otsuse õiguspärasust. Lisaks ei toeta hageja argumenti faktid, kuna vaidlustatud otsuse punktis 30 uuris komisjon selgelt seda, kas Wendel oli ettevõtja, kes on suuteline tõhusat konkurentsi säilitama ja edasi arendama, kuigi tal puudus kogemus kirjastusvaldkonnas. Ta meenutas, et Editisele jäi alles kogu juhtimis-, kirjastamis- ja tugipersonal, mis on vajalik tema elujõulisuse tagamiseks tema enda poolt, ja et Wendel kohustus selle personali alles jätma. Selle kohta tuleb märkida, et Lagardère võttis lõike 12 punktis b kohustuse enne teatud tähtaja möödumist mitte tööle võtta Editise täitevkomitee liikmeid ega edasivõõrandatava vara peamisi kirjastustöötajaid.
- 149 Viiesandaks heidab hageja komisjonile ette, et ta järeldas, et Wendel täitis kohustuses ette nähtud sõltumatus tingimuse, kuigi selle äriühingu üks juhatuse liikmetest oli samal ajal Lagardère'i nõukogu ja revisjonikomitee liige.

- 150 Lagardère'i kohustuste lõike 10 kohaselt võttis see äriühing asjassepuutuvatel turgudel tõhusa konkurentsi säilitamiseks kohustuse „võõrandada Editise vara ühele või mitmele sõltumatule omandajale”. Lisaks nägi lõike 10 punkt a ette, et Lagardère'il peab puuduma „omandajas või omandajates otsene või kaudne oluline huvi”. Kohtuotsuse T-279/04 (EU:T:2010:384) punktis 346 lükkas Üldkohus tagasi hageja poolt tema üheksanda väite toetuseks esitatud argumendi, et Lagardère'i kohustused ei olnud kooskõlas parandusmeetmete punktiga 49. Üldkohus märkis, et „[s]ee, et omandajas või omandajates peab puuduma otsene või kaudne oluline huvi, nagu on ette nähtud Lagardère'i kohustuste lõikes 10, on kooskõlas omandaja ja poolte vahelise seose puudumise tingimusega, mis on sätestatud parandusmeetmete punktis 49, kuna Lagardère'i kohustuste lõike 10 kohaselt saab võõrandada ainult ühele või mitmele teatavast poolst sõltumatule omandajale, ning et osa või kogu edasivõõrandatava vara omandamine „ei saa luua uusi konkurentsiprobleeme”.
- 151 Oluline on täpsustada, et Üldkohus hindas seega koos kahte tingimust, mis olid ette nähtud kohustuste lõikes 10 ja lõike 10 punktis a, järeldades, et „Lagardère'i otsese või kaudse olulise huvi puudumist omandajas”, mis on ette nähtud lõike 10 punktis a, tuleb uurida lõikes 10 sätestatud omandaja Lagardère'ist sõltumatuse üldist tingimust arvesse võttes.
- 152 Käesolevas asjas tuleb uurida, kas Wendeli kandidatuuri hinnates järgis komisjon selle äriühingu Lagardère'ist sõltumatuse tingimust, mis on ette nähtud kohustuste lõikes 10 ja lõike 10 punktis a, arvestades parandusmeetmete punktis 49 sätestatud. Omandaja sõltumatuse tingimuse eesmärk on muu hulgas tagada omandaja võime tegutseda turul tõhusa ja iseseisva konkurendina, ilma et võõrandaja mõjutaks tema strateegiat ja valikuid. Seda sõltumatust hinnates saab uurida kahe äriühingu vahelisi seoseid nende kapitaliosaluse, finantseerimise, kaubandussuhete, personali ja vara aspektist.
- 153 Vaidlustatud otsuse punktis 27 märkis komisjon seoses osaliste sõltumatusega, et „2004. aasta esialgse heakskiitmistaotluse esitamise ajal oli Wendel Lagardère'i kontsernist iseseisev ettevõtja” ja et „[n]imelt ei esinenud nende kahe äriühingu vahel kapitaliosaluse ega muid majanduslikke seoseid”. Seda seisukohta hageja kahtluse alla ei sea ning ta ei väida ka, et esineb varalisi või rahalisi seoseid kahe äriühingu vahel.
- 154 Tõsi, hageja väidab õigesti, et sama isik kuulus nii Lagardère'i kui ka Wendeli teatud juht- või järelevalveorganitesse. Nimelt puudub vaidlus selles, et P. oli alates 1998. aastast üks Lagardère'i nõukogu 15-st liikmest ja selle äriühingu revisjonikomitee liige. Lisaks oli P. alates 2002. aastast kuni 31. maini 2005 Wendelis üks 12-st juhatuse liikmest, üks kolmest juhtpersonali valiku- ja tasustamiskomitee liikmest ja üks viiest revisjonikomitee liikmest.
- 155 Kuid P. kuuluvus kahe äriühingu organitesse ei ole käesoleva asja asjaoludel fakt, mis tõendaks, et Wendel oli Lagardère'ist sõltuv omandaja.
- 156 Nimelt oli 30. juulil 2004 Lagardère Prantsuse õiguse alusel asutatud kahe juhtorganiga äriühing *société en commandite par actions*, mille tegevust reguleerisid Prantsuse äriseadustiku artiklid L 226-1-L 226-14. Nii juhtis teda juhatuse, keda kontrollis nõukogu. Nõukogu, mitte juhatuse liikmena teostas P. ainult äriühingu juhtimise üle järelevalve ja selle suunamise ülesannet, nagu märgib ka Wendel. Lisaks kuulusid revisjonikomitee liikmena tema tegevusvaldkonda peamiselt rahastamist- ja raamatupidamisküsimused.
- 157 30. juulil 2004 oli Wendel Prantsuse õiguse alusel asutatud ühe juhtorganiga äriühing, mille tegevust reguleerisid Prantsuse äriseadustiku artiklid L 225-17-L 225-56. Teda juhtis juhatuse, mis pidi määratlema äriühingu tegevussuuna. Kuigi tema juhatuse liikmetel oli vastavalt Prantsuse äriseadustiku artikli 225-37 sätetele konfidentsiaalsuskohustus, nagu märgib Wendel, oli neil ka äriühingu suhtes lojaalsuskohustus, mis tulenes muu hulgas selle seadustiku artiklist L 242-6. P. oli Wendelis ka juhtpersonali valiku- ja tasustamiskomitee ning revisjonikomitee liige, kelle ülesanne oli vormistada vähemalt neli korda aastas kokku tuleva juhatuse otsused. Revisjonikomitee oli konkreetsemalt pädev

lahendama raamatupidamisarvestuse küsimusi ning juhtpersonali valiku- ja tasustamiskomitee pidi muu hulgas tegema ettepanekuid juhatuse liikmete nimetamiseks, juhatuse esimehe ja volitatud tegevdirektori tasustamiseks ning juhatust motiveerivate meetmete võtmiseks. Nii tuleneb 2004. aasta majandusaasta aruandest, et 2004. aasta 9. juuli, 6. ja 23. septembri ning 22. oktoobri juhtpersonali valiku- ja tasustamiskomitee koosolekute päevakorras oli preemia Editise omandamise eest, investering Editisse ja Wendeli juhtide osalus Editise kapitalis.

- 158 Lisaks on täpsustatud 10. joonealuse märkuses, millele viidatakse vaidlustatud otsuse punktis 27, mille komisjon esitas vastusena Üldkohtu võetud menetlust korraldavale meetmele, et „[m]is puudutab isiklike sidemeid Lagardère'i ja Wendeli vahel, siis võtab komisjon teadmiseks, et Wendeli esindajad võtsid endale enne esimest heakskiitvat otsust kohustuse tagada, et [P.] ei oleks enam Wendeli juhatuses”. Nii vaidlustatud otsusest kui ka vastustest Üldkohtu poolt kohtuistungil esitatud küsimustele nähtub, et komisjoni nõudel võttis Wendel endale 27. juulil 2004 ametliku kohustuse tagada esiteks, et P. astub tagasi kõigilt selle äriühingu ametikohtadelt aasta jooksul alates selle äriühingu kandidatuuri heakskiitmisest ja teiseks, et ta ei osale selle ajavahemiku jooksul juhatuse ja muude sisekomiteede nende otsuste vastuvõtmisel, mis puudutasid kontserni kirjastustegevust, ja et ta ei saa Wendeli juhatajatelt või töötajatelt mingit konfidentsiaalset teavet kirjastussektorit puudutavastes küsimustes.
- 159 Kõik need asjaolud koos võimaldavad järeldada, et komisjon tagas, et P. kuulumine Wendeli organitesse ei kahjustaks selle äriühingu iseseisvust ja järelikult seda, et ta säilitaks ja arendaks tõhusat konkurentsi asjassepuutuval turul. Seega ei saanud ainult P. kuulumine nende kahe äriühingu organitesse muude toetavate tõendite puudumisel anda alust järeldusele, et Lagardère mõjutas Wendeli tegevust turul ja et rikuti omandaja sõltumatuse tingimust.
- 160 Seoses hageja argumendiga, et P. kuuluvus kahe äriühingu juht- ja järelevalveorganitesse oli eriti problemaatiline investeringust väljumise ja Lagardère'i poolt omandaja valimise faasis, tuleb meenutada esiteks, et investeringust väljumise protsess toimus komisjoni vahetu järelevalve all ja teiseks, et komisjoni ülesanne ei ole luua ideaalset konkurentsüsteemi ega majanduselus osalejate asemel otsustada, kes peaks turul tegutsema, sest ainult Lagardère üksi oli kohustatud leidma sobiva omandaja, kelle komisjon pidi seejärel heaks kiitma (vt eespool punktid 144 ja 145).
- 161 Lõpuks, mis puudutab hageja argumenti seoses vaidlustatud otsuse ebapiisava põhjendusega selles konkreetses küsimuses, siis tuleb seda uurida kuuenda väite raames.
- 162 Kuuendaks heidab hageja komisjonile ette seda, et ta jättis tähelepanuta mõju, mis võis olla kahe ettevõtja vahelistel üleminekukokkulepetel Wendeli sõltumatusele, sest Editist tasustas teatud kaubaartiklite levitamise eest edasi äriühing Hachette, kes oli täielikult Lagardère'i omandis. Kuna need üleminekukokkulepped olid osa Lagardère'i kohustustest ja seega määratletud 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikus koondumist lubavas otsuses (vt selle otsuse 1. lisa ja punktid 13 ja 14), tuleb see argument tagasi lükata, sest hageja ei saa enam selle otsuse õiguspärasust vaidlustada (vt eespool punkt 144).
- 163 Kui eespool punkt 161 välja arvata, nähtub kõigest eeltoodust, et neljas väide tuleb põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

Viies väide, mille kohaselt on võimu kuritarvitatud

- 164 Hageja on seisukohal, et vaidlustatud otsuses on võimu kuritarvitatud, kuna komisjon kasutas ELTL artiklit 266 selleks, et tagasiulatavalt jõustada esimene heakskiitv otsus, selle asemel, et end asetada ajahetke, mis eelnes Üldkohtu ja Euroopa Kohtu tuvastatud õigusvastasusele.
- 165 Komisjon ja menetlusse astujad vaidlevad hageja argumentidele vastu.

- 166 Vastavalt kohtupraktikale (eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *Fédesa jt*, EU:C:1990:391, punkt 24) on võimu kuritarvitamine see, kui liidu institutsioon on õigusakti vastu võtnud eranditult või peamiselt teiste eesmärkide saavutamiseks kui need, millele toetuti, või asutamislepingus konkreetse juhtumi lahendamiseks spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks. Liidu kohtu hinnangul on õigusakti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja üksteist toetavate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui need, millele viidati (vt 11. novembri 2004. aasta kohtuotsus *Ramondín jt vs. komisjon*, C-186/02 P ja C-188/02 P, EKL, EU:C:2004:702, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika). Kui taotletavaid eesmärke on mitu, siis isegi kui sisuliselt õigete põhjenduste hulgas esineb väär põhjendus, ei ole otsus tehtud võimu kuritarvitades, kui see ei kahjusta otsuse peamist eesmärki (21. detsembri 1954. aasta kohtuotsus *Itaalia vs. Ülemamet*, 2/54, EKL, EU:C:1954:8; vt selle kohta ka 8. juuli 1999. aasta kohtuotsus *Vlaamse Televisie Maatschappij vs. komisjon*, T-266/97, EKL, EU:T:1999:144, punkt 131).
- 167 Käesolevas asjas on hageja seisukohal, et komisjon on tagasiulatuvalt jõustanud esimese heakskiitva otsuse selleks, et tulla vastu erahuvile, selle asemel, et eelistada avalikku huvi.
- 168 Selle väite toetuseks väidab ta kõigepealt, et komisjon on vaidlustatud otsusele andnud õigusvastaselt tagasiulatuva jõu, kuigi ta oleks pidanud *Lagardère*'i karistama ühe kohustuse rikkumise eest. Kuid esimese väite analüüsist nähtub esiteks, et komisjon võis õiguspäraselt võtta vastu tagasiulatuva jõuga otsuse ning teiseks, et komisjonil ei olnud kohustust 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslikku koondumist lubavat otsust tühistada ega *Lagardère*'i karistada. Lisaks oli tagasiulatuva jõuga uue heakskiitva otsuse vastuvõtmisel mitu avalikust huvist tulenevat eesmärki, mida meenutati esimese väite uurimise raames.
- 169 Teiseks väidab hageja, et vaidlustatud otsusega üritati muuta alusetuks tema 4. novembri 2010. aasta hagi, mille ta esitas *Lagardère*'i ja *Wendeli* vastu *Tribunal de commerce de Paris*'le (Prantsusmaa), rikkudes 4. novembril 1950 Roomas allkirjastatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) artikli 6 sätteid. Kohtuistungil täpsustas hageja, et selle haviga nõudis ta siseriiklikus kohtus *Lagardère*'i ja *Wendeli* vahel sõlmitud võõrandamislepingu tühisuse tunnustamist, kuna see on vastuolus majandusliku avaliku korraga, arvestades, et Üldkohus tühistas *Wendeli* suhtes tehtud esimese heakskiitva otsuse.
- 170 Kuigi on tõsi, et Euroopa Inimõiguste Kohus on seisukohal, et kohtu otsuse täitmist tuleb pidada EIÕK artikli 6 lõikes 1 viidatud menetluse lahutamatuks osaks, eriti vaidluste puhul haldusasjades (Euroopa Inimõiguste Kohtu 19. märtsi 1997. aasta otsus *Hornsby vs. Kreeka*, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-II, punktid 40 ja 41), ja et ta on kujundanud välja kohtupraktika seadusandliku jõu sekkumise keelu kohta kohtuvaidluses tehtava lahendi mõjutamiseks (Euroopa Inimõiguste Kohtu 9. detsembri 1994. aasta otsus *Raffineries grecques Stran ja Stratis Andreadis vs. Kreeka*, punkt 49, A-seeria nr 301-B; otsus kohtuasjades 24846/94 ja 34165/96-34173/96: *Zielinski ja Pradal ja Gonzales ja a. vs. Prantsusmaa*, punkt 57, *Recueil des arrêts et décisions* 1999-VII). Ent käesolevas asjas ei ole hageja esitanud ühtegi argumenti, et toetada oma väidet, mille kohaselt vaidlustatud otsuse vastuvõtmise eesmärk oli muuta alusetuks käimas olev siseriiklik kohtumenetlus. Lisaks nähtub esimese väite analüüsist, et tagasiulatuva jõuga uue heakskiitva otsuse vastuvõtmise eesmärk oli just tagada Üldkohtu otsuse õiguspärasuse ja seadusjõu järgimine haldusametuse poolt.
- 171 Eeltoodust nähtub, et hageja ei ole tõendanud objektiivsete, asjakohaste ja üksteist toetavate tõendite põhjal, et vaidlustatud otsuse eesmärk oli jõustada tagasiulatuvalt esimene heakskiitv otsus ja seeläbi avaliku huvi eelistamise asemel tulla vastu pigem erahuvile.
- 172 Seetõttu tuleb viies väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kuues väide, mis puudutab põhjenduse puudumist

- 173 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus ei ole piisavalt põhjendatud. Komisjon ei esitanud nimelt piisavalt teavet selle kohta, mis õigustas tagasiulatuva jõuga otsuse vastuvõtmist. Samuti ei märkinud ta põhjuseid, mis võimaldasid tal võtta arvesse asjaolusid, mis leidsid aset pärast 30. juulit 2004, ega märkinud, miks Editise vara müük Planetale 2008. aastal ei olnud kohustuste rikkumine. Lõpuks ei esitanud komisjon piisavalt teavet selle kohta, kuidas sai kohustuste lõikes 10 ette nähtud sõltumatuse tingimusega olla kooskõlas see, et sama isik kuulus Lagardère'i ja Wendeli juhtorganitesse.
- 174 Komisjon, keda toetavad Lagardère ja Wendel, väidab vastu, et ta on vaidlustatud otsust piisavalt põhjendanud.
- 175 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et põhjendamiskohustuse ulatus sõltub asjaomase õigusakti laadist ja selle vastuvõtmise õiguslikust kontekstist. Põhjendustest peavad selgelt ja ühemõtteliselt selguma õigusakti andnud institutsiooni arutluskäik, et võimaldada ühest küljest liidu kohtul teostada seaduslikkuse kontrolli ning teisest küljest huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid, et oma õigusi kaitsta ja kindlaks teha, kas otsus on sisuliselt põhjendatud. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna seda, kas akti põhjendused vastavad ELTL artikli 296 nõuetele, tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades (2. aprilli 1998. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EKL, EU:C:1998:154, punkt 63, ja 30. novembri 2011. aasta kohtuotsus Sniace *vs.* komisjon, T-238/09, EU:T:2011:705, punkt 37).
- 176 Täpsemalt, komisjon ei ole kohustatud esitama oma seisukohta puudutatud isikute poolt talle esitatud kõigi argumentide suhtes. Piisab, kui ta toob välja otsuse ülesehituses olulist tähtsust omavad faktilised asjaolud ja õiguslikud kaalutlused (1. juuli 2008. aasta kohtuotsus Chronopost ja La Poste *vs.* UFEEX jt, C-341/06 P ja C-342/06 P, EKL, EU:C:2008:375, punkt 96, ning 3. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Freistaat Sachsen *vs.* komisjon, T-102/07 ja T-120/07, EKL, EU:T:2010:62, punkt 180).
- 177 Lisaks peab otsuse põhjenduste täpsuse aste olema proportsioonis materiaalsete võimaluste ja tehniliste tingimuste või tähtaegadega, millest kinni pidades see tuleb teha. Nii ei riku komisjon koondumise kontrolli valdkonnas oma põhjendamiskohustust, kui ta ei lisa otsusesse koondumise selliste aspektide hindamise täpset põhjendust, mis tunduvad talle koondumise hindamise seisukohast ilmselgelt asjassepuutumatud, tähtsusetud või selgelt teisese tähtsusega (7. mai 2009. aasta kohtuotsus NVV jt *vs.* komisjon, T-151/05, EKL, EU:T:2009:144, punkt 192). Sellist nõuet oleks ka raske koondumise kontrolli pädevuse teostamisel ühitada kiire menetlemise kohustuse ja komisjonile kehtestatud lühikeste menetlustähtaegadega, mis on osa koondumise kontrolli menetluse erelistest asjaoludest (10. juuli 2008. aasta kohtuotsus Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs.* Impala, C-413/06 P, EKL, EU:C:2008:392, punkt 167). Komisjon peab aga esitama otsuse ülesehituses olulist tähtsust omavad faktilised asjaolud ja õiguslikud kaalutlused (eespool viidatud kohtuotsus NVV *vs.* komisjon, EU:T:2009:144, punkt 194).
- 178 Hinnatuna nendest põhimõtetest lähtudes on vaidlustatud otsuse põhjendus piisav.
- 179 Nimelt tuleb kõigepealt meenutada, et vaidlustatud otsuse kontekst oli hagejale teada ja selleks olid 7. jaanuari 2004. aasta tingimuslik koondumist lubav otsus, mille täitmise tagas heakskiitev otsus, hageja poolt selle otsuse peale esitatud hagi rahuldamata jätmine, esimese heakskiitva otsuse tühistamine Üldkohtu poolt ning Üldkohtu otsuse peale esitatud apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmine Euroopa Kohtu poolt. Samuti nähtub toimikust, et komisjon vastas 2011. aasta 24. veebruaril ja 18. aprillil hageja kirjadele seoses eespool punktis 15 viidatud kohtuotsuse T-452/04 (EU:T:2010:385) tagajärgedega, hageja ja komisjon kohtusid seda teemat arutades 2011. aasta 14. veebruaril ja 16. märtsil, ja et hageja esitas uuesti oma seisukohad uue heakskiitmismenetluse kohta uuele usaldusisikule 20. aprilli 2011. aasta kirjava ja komisjonile 27. aprilli 2011. aasta kirjava.

- 180 Vaidlustatud otsuse punktides 15-22 on ka selgelt ja ühemõtteliselt põhjendatud, miks komisjon otsustas vastu võtta tagasiulatuva jõuga otsuse ning miks täiendavalt võeti arvesse 30. juulist 2004 hilisemaid fakte. Komisjon vastas nimelt nendes punktides hageja poolt komisjoniga 30. septembrist 2010 kuni 13. maini 2011 peetud kirjavahetuses esitatud argumentidele. Mis puudutab Editise edasimüüki Planetale 2008. aastal, siis tõi komisjon piisavalt selgelt ja ühemõtteliselt vaidlustatud otsuse põhjendustes 47 ja 48 esile põhjused, miks oli tema arvates see edasimüük Lagardère'i kohustustega kooskõlas.
- 181 Lõpuks, mis puudutab kohustuses ette nähtud sõltumatus tingimusele antud hinnangu põhjendatust, siis nähtub vaidlustatud otsuse punktist 27, et komisjon asus seisukohale, et esialgse heakskiidu taotlemise ajal 2004. aastal oli Wendel Lagardère'ist sõltumatu, kuna kahe äriühingu vahel ei olnud mingeid kapitaliosaluse ega muid majanduslikke sidemeid. Seda põhjendust, mis on juba iseenesest piisav, täiendab ka 10. joonealuses märkuses tehtud täpsustus, millele viidatakse vaidlustatud otsuse punktis 27 ning mille kohaselt kohustus Wendel tagama, et Lagardère'i nõukogusse kuuluv P. ei oleks enam Wendeli juhatusse liige (vt eespool punkt 158).
- 182 Asjaolu, et selle joonealuse märkuse sisu esitati hagejale alles kohtumenetluses, ei sea kahtluse alla eespool punktis 181 tuvastatud. Nimelt ei kuulu vaidlustatud otsuse vastuvõtja täpsustused, mis täiendavad iseenesest juba piisavat põhjendust, rangelt võttes institutsiooni põhjendamiskohustusest kinnipidamise alla, isegi kui need võivad kohtu läbiviidava otsuse põhjenduste sisuliseks kontrolliks kasulikud olla, kuna need võimaldavad institutsioonil selgitada tema otsuse aluseks olevaid põhjuseid (16. novembri 2000. aasta kohtuotsus Finnboard vs. komisjon, C-298/98 P, EKL, EU:C:2000:634, punkt 46).
- 183 Kõigest eespool esitatust nähtub, et vaidlustatud otsuse põhjendus võimaldas hagejal tõhusalt vaidlustada selle põhjendatust ning Üldkohtul teostada kontrolli selle õiguspärasuse üle, nagu nähtub ka teiste väidete analüüsist. Kuues väide tuleb seega põhjendamatuna tagasi lükata ning hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 184 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb komisjoni kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud, ning Lagardère'i ja Wendeli kohtukulud vastavalt nende nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**
2. **Mõista kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud, välja Éditions Odile Jacob SAS-ilt.**

Martins Ribeiro

Gervasoni

Madise

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 5. septembril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	2
Menetlus ja poolte nõuded	4
Õiguslik käsitus	5
Vastuvõetavus	5
Põhiküsimus	7
Esimene väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artiklit 266 ja tagasiulatava jõu puudumise põhimõtet	7
– Esimese väite vastuvõetavus	7
– ELTL artikli 266 sätete rikkumine	8
– Tagasiulatava jõu puudumise põhimõtte rikkumine	15
Teine väide, mille kohaselt puudub vaidlustatud otsusel õiguslik alus	17
– Teise väite vastuvõetavus	17
– Vaidlustatud otsuse õigusliku aluse puudumine	17
Kolmas väide, mis puudutab õigusnormi rikkumist ja ilmset hindamisviga, kuna komisjon võttis arvesse 30. juulist 2004 hilisemaid andmeid ja kasutas neid valikuliselt	18
Neljas väide, mis puudutab õigusnormi rikkumist ja ilmseid vigu Wendeli kandidatuuri hindamisel ...	19
Viies väide, mille kohaselt on võimu kuritarvitatud	24
Kuues väide, mis puudutab põhjenduse puudumist	26
Kohtukulud	27